

॥ ऋग्वेदः वैदिकस्वरविरहितः मण्डलं ४ ॥

त्वां ह्यग्ने सदमित्समन्यवो देवासो देवमरतिं न्येरिर इति क्रत्वा न्येरिरे।

अमर्त्यं यजत मर्त्येष्व्वा देवमादेवं जनत प्रचेतसं विश्वमादेवं जनत प्रचेतसम् ॥ ४.००१.०१

स भ्रातरं वरुणमग्र आ ववृत्स्व देवाँ अच्छा सुमती यज्ञवनसं ज्येष्ठं यज्ञवनसम्।

ऋतावानमादित्यं चर्षणीधृतं राजानं चर्षणीधृतम् ॥ ४.००१.०२

सखे सखायमभ्या ववृत्स्वाशुं न चक्रं रथ्येव रंह्यास्मभ्यं दस्म रंह्या।

अग्ने मृळीकं वरुणे सचा विदो मरुत्सु विश्वभानुषु।

तोकाय तुजे शुशुचान शं कृध्यस्मभ्यं दस्म शं कृधि ॥ ४.००१.०३

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेळोऽव यासिसीष्ठाः।

यजिष्ठो वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि प्र मुमुग्ध्यस्मत् ॥ ४.००१.०४

स त्वं नो अग्नेऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ।

अव यक्ष्व नो वरुणं रराणो वीहि मृळीकं सुहवो न एधि ॥ ४.००१.०५

अस्य श्रेष्ठा सुभगस्य संदृग्देवस्य चित्रतमा मर्त्येषु।

शुचि घृतं न तप्तमघ्न्यायाः स्पार्हा देवस्य मंहनेव धेनोः ॥ ४.००१.०६

त्रिरस्य ता परमा सन्ति सत्या स्पार्हा देवस्य जनिमान्यग्नेः।

अनन्ते अन्तः परिवीत आगाच्छुचिः शुक्रो अर्यो रोरुचानः ॥ ४.००१.०७

स दूतो विश्वेदभि वष्टि सद्मा होता हिरण्यरथो रंसुजिह्वः।

रोहिदश्वो वपुष्यो विभावा सदा रण्वः पितुमतीव संसत् ॥ ४.००१.०८

स चेतयन्मनुषो यज्ञबन्धुः प्र तं मह्या रशनया नयन्ति।

स क्षेत्यस्य दुर्यासु साधन्देवो मर्तस्य सधनित्वमाप ॥ ४.००१.०९

स तू नो अग्निर्नयतु प्रजानन्नच्छा रत्नं देवभक्तं यदस्य।

धिया यद्विश्वे अमृता अकृण्वन्द्यौष्पिता जनिता सत्यमुक्षन् ॥ ४.००१.१०

स जायत प्रथमः पस्त्यासु महो बुध्ने रजसो अस्य योनौ।

अपादशीर्षा गुहमानो अन्तायोयुवानो वृषभस्य नीळे ॥ ४.००१.११
 प्र शर्ध आर्त प्रथमं विपन्याँ ऋतस्य योना वृषभस्य नीळे ।
 स्पार्हो युवा वपुष्यो विभावा सप्त प्रियासोऽजनयन्त वृष्णे ॥ ४.००१.१२
 अस्माकमत्र पितरो मनुष्या अभि प्र सेदुरृतमाशुषाणाः ।
 अश्मव्रजाः सुदुघा वत्रे अन्तरुदुस्त्रा आजन्नुषसो हुवानाः ॥ ४.००१.१३
 ते मर्मजत ददवांसो अद्रिं तदेषामन्ये अभितो वि वोचन् ।
 पश्वयन्त्रासो अभि कारमर्चन्विदन्त ज्योतिश्चकृपन्त धीभिः ॥ ४.००१.१४
 ते गव्यता मनसा दध्रमुब्धं गा येमानं परि षन्तमद्रिम् ।
 दृव्हं नरो वचसा दैव्येन व्रजं गोमन्तमुशिजो वि वव्रुः ॥ ४.००१.१५
 ते मन्वत प्रथमं नाम धेनोस्त्रिः सप्त मातुः परमाणि विन्दन् ।
 तज्जानतीरभ्यनूषत त्रा आविर्भुवदरुणीर्यशसा गोः ॥ ४.००१.१६
 नेशत्तमो दुधितं रोचत द्यौरुद्देव्या उषसो भानुरर्त ।
 आ सूर्यो बृहतस्तिष्ठदज्राँ ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन् ॥ ४.००१.१७
 आदित्यश्चा बुबुधाना व्यख्यन्नादिद्रत्नं धारयन्त द्युभक्तम् ।
 विश्वे विश्वासु दुर्यासु देवा मित्र धिये वरुण सत्यमस्तु ॥ ४.००१.१८
 अच्छा वोचेय शुशुचानमग्निं होतारं विश्वभरसं यजिष्ठम् ।
 शुच्यूधो अतृणन्न गवामन्धो न पूतं परिषिक्तमंशोः ॥ ४.००१.१९
 विश्वेषामदितिर्यज्ञियानां विश्वेषामतिथिर्मानुषाणाम् ।
 अग्निर्देवानामव आवृणानः सुमृळीको भवतु जातवेदाः ॥ ४.००१.२०

यो मर्त्येष्वमृत ऋतावा देवो देवेष्वरतिर्निधायि ।
 होता यजिष्ठो मह्ना शुच्यै हव्यैरग्निर्मनुष ईरयध्वै ॥ ४.००२.०१
 इह त्वं सूनो सहसो नो अद्य जातो जातौ उभयाँ अन्तरग्ने ।
 दूत ईयसे युयुजान ऋष्व ऋजुमुष्कान्वृषणः शुक्राँश्च ॥ ४.००२.०२

अत्या वृधसू रोहिता घृतसू ऋतस्य मन्ये मनसा जविष्ठा ।
 अन्तरीयसे अरुषा युजानो युष्माँश्च देवान्विश आ च मर्तान् ॥ ४.००२.०३
 अर्यमणं वरुणं मित्रमेषामिन्द्राविष्णू मरुतो अश्विनोत ।
 स्वश्वो अग्ने सुरथः सुराधा एदु वह सुहविषे जनाय ॥ ४.००२.०४
 गोमाँ अग्नेऽविमाँ अश्वी यज्ञो नृवत्सखा सदमिदप्रमृष्यः ।
 इळावाँ एषो असुर प्रजावान्दीर्घो रयिः पृथुबुधः सभावान् ॥ ४.००२.०५
 यस्त इध्मं जभरत्सिष्विदानो मूर्धानं वा ततपते त्वाया ।
 भुवस्तस्य स्वतवाँः पायुरग्ने विश्वस्मात्सीमघायत उरुष्य ॥ ४.००२.०६
 यस्ते भरादन्नियते चिदन्नं निशिषन्मन्द्रमतिथिमुदीरत् ।
 आ देवयुरिनधते दुरोणे तस्मिन्नयिर्ध्रुवो अस्तु दास्वान् ॥ ४.००२.०७
 यस्त्वा दोषा य उषसि प्रशंसात्प्रियं वा त्वा कृणवते हविष्मान् ।
 अश्वो न स्वे दम आ हेम्यावान्तमंहसः पीपरो दाश्वांसम् ॥ ४.००२.०८
 यस्तुभ्यमग्ने अमृताय दाशद्दुवस्त्वे कृणवते यतस्रुक ।
 न स राया शशमानो वि योषन्नैनमंहः परि वरदघायोः ॥ ४.००२.०९
 यस्य त्वमग्ने अध्वरं जुजोषो देवो मर्तस्य सुधितं रराणः ।
 प्रीतेदसद्भोत्रा सा यविष्ठासाम यस्य विधतो वृधासः ॥ ४.००२.१०
 चित्तिमचित्तिं चिनवद्वि विद्वान्पृष्ठेव वीता वृजिना च मर्तान् ।
 राये च नः स्वपत्याय देव दितिं च रास्वादितिमुरुष्य ॥ ४.००२.११
 कविं शशासुः कवयोऽदब्धा निधारयन्तो दुर्यास्वायोः ।
 अतस्त्वं दृश्याँ अग्र एतान्पड्भिः पश्येरद्भुताँ अर्य एवैः ॥ ४.००२.१२
 त्वमग्ने वाघते सुप्रणीतिः सुतसोमाय विधते यविष्ठ ।
 रत्नं भर शशमानाय घृष्वे पृथु श्चन्द्रमवसे चर्षणिप्राः ॥ ४.००२.१३
 अधा ह यद्वयमग्ने त्वाया पड्भिर्हस्तेभिश्चकृमा तनूभिः ।
 रथं न क्रन्तो अपसा भुरिजोरृतं येमुः सुध्य आशुषाणाः ॥ ४.००२.१४

अथा मातुरुषसः सप्त विप्रा जायेमहि प्रथमा वेधसो नृन्।
दिवस्पुत्रा अङ्गिरसो भवेमाद्रिं रुजेम धनिनं शुचन्तः ॥ ४.००२.१५
अथा यथा नः पितरः परासः प्रत्नासो अग्न ऋतमाशुषाणाः।
शुचीदयन्दीधितिमुक्थशासः क्षामा भिन्दन्तो अरुणीरप व्रन् ॥ ४.००२.१६
सुकर्माणः सुरुचो देवयन्तोऽयो न देवा जनिमा धमन्तः।
शुचन्तो अग्निं ववृधन्त इन्द्रमूर्ध्वं गव्यं परिषदन्तो अगमन् ॥ ४.००२.१७
आ यूथेव क्षुमति पश्वो अख्यद्देवानां यज्जनिमान्त्युग्र।
मर्तानां चिदुर्वशीरकृप्रन्वृधे चिदर्य उपरस्यायोः ॥ ४.००२.१८
अकर्म ते स्वपसो अभूम ऋतमवस्रन्नुषसो विभातीः।
अनूनमग्निं पुरुधा सुश्चन्द्रं देवस्य मर्मृजतश्चारु चक्षुः ॥ ४.००२.१९
एता ते अग्न उचथानि वेधोऽवोचाम कवये ता जुषस्व।
उच्छोचस्व कृणुहि वस्यसो नो महो रायः पुरुवार प्र यन्धि ॥ ४.००२.२०

आ वो राजानमध्वरस्य रुद्रं होतारं सत्ययजं रोदस्योः।
अग्निं पुरा तनयित्त्नोरचित्ताद्धिरण्यरूपमवसे कृणुध्वम् ॥ ४.००३.०१
अयं योनिश्चकृमा यं वयं ते जायेव पत्य उशती सुवासाः।
अर्वाचीनः परिवीतो नि षीदेमा उ ते स्वपाक प्रतीचीः ॥ ४.००३.०२
आशृण्वते अटपिताय मन्म नृचक्षसे सुमृळीकाय वेधः।
देवाय शस्तिममृताय शंस ग्रावेव सोता मधुषुद्यमीळे ॥ ४.००३.०३
त्वं चिन्नः शम्या अग्ने अस्या ऋतस्य बोध्यतचित्स्वाधीः।
कदा त उक्था सधमाद्यानि कदा भवन्ति सख्या गृहे ते ॥ ४.००३.०४
कथा ह तद्वरुणाय त्वमग्ने कथा दिवे गर्हसे कन्न आगः।
कथा मित्राय मीळ्हुषे पृथिव्यै ब्रवः कदर्यम्णे कद्द्रगाय ॥ ४.००३.०५
कद्धिष्ण्यासु वृधसानो अग्ने कद्वाताय प्रतवसे शुभये।

परिज्मने नासत्याय क्षे ब्रवः कदग्रे रुद्राय नृघ्ने ॥ ४.००३.०६
 कथा महे पुष्टिम्भराय पूष्णे कद्रुद्राय सुमखाय हविर्दे ।
 कद्विष्णव उरुगायाय रेतो ब्रवः कदग्रे शरवे बृहत्यै ॥ ४.००३.०७
 कथा शर्धाय मरुतामृताय कथा सूरे बृहते पृच्छ्यमानः ।
 प्रति ब्रवोऽदितये तुराय साधा दिवो जातवेदश्चिकित्वान् ॥ ४.००३.०८
 ऋतेन ऋतं नियतमीळ आ गोरामा सचा मधुमत्पक्वमग्रे ।
 कृष्णा सती रुशता धासिनैषा जामर्येण पयसा पीपाय ॥ ४.००३.०९
 ऋतेन हि ष्मा वृषभश्चिदक्तः पुमाँ अग्निः पयसा पृष्ठ्येन ।
 अस्पन्दमानो अचरद्वयोधा वृषा शुक्रं दुदुहे पृश्निरूधः ॥ ४.००३.१०
 ऋतेनाद्रिं व्यसन्भिदन्तः समङ्गिरसो नवन्त गोभिः ।
 शुनं नरः परि षदन्नुषासमाविः स्वरभवज्जाते अग्नौ ॥ ४.००३.११
 ऋतेन देवीरमृता अमृक्ता अर्णोभिरापो मधुमद्भिरग्रे ।
 वाजी न सर्गेषु प्रस्तुभानः प्र सदमित्स्रवितवे दधन्युः ॥ ४.००३.१२
 मा कस्य यक्षं सदमिद्धुरो गा मा वेशस्य प्रमिनतो मापेः ।
 मा भ्रातुरग्रे अनृजोरृणं वेर्मा सख्युर्दक्षं रिपोर्भुजेम ॥ ४.००३.१३
 रक्षा णो अग्रे तव रक्षणेभी रारक्षाणः सुमख प्रीणानः ।
 प्रति ष्फुर वि रुज वीड्वंहो जहि रक्षो महि चिद्वावृधानम् ॥ ४.००३.१४
 एभिर्भव सुमना अग्रे अर्केरिमान्स्पृश मन्मभिः शूर वाजान् ।
 उत ब्रह्माण्यङ्गिरो जुषस्व सं ते शस्तिर्देववाता जरेत ॥ ४.००३.१५
 एता विश्वा विदुषे तुभ्यं वेधो नीथान्यग्रे निण्या वचांसि ।
 निवचना कवये काव्यान्यशंसिषं मतिभिर्विप्र उक्थैः ॥ ४.००३.१६

 कृणुष्व पाजः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवामवाँ इभेन ।
 तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तासि विध्य रक्षसस्तपिष्ठैः ॥ ४.००४.०१

तव भ्रमास आशुया पतन्त्यनु स्पृश धृषता शोशुचानः।
 तपूंष्यग्रे जुह्वा पतंगानसंदितो वि सृज विष्वगुल्काः ॥ ४.००४.०२
 प्रति स्पशो वि सृज तूर्णितमो भवा पायुर्विशो अस्या अदब्धः।
 यो नो दूरे अघशंसो यो अन्त्यग्रे माकिष्टे व्यथिरा दधर्षीत् ॥ ४.००४.०३
 उदग्रे तिष्ठ प्रत्या तनुष्व न्यमित्राँ ओषतात्तिग्महेते।
 यो नो अरातिं समिधान चक्रे नीचा तं धक्ष्यतसं न शुष्कम् ॥ ४.००४.०४
 ऊर्ध्वो भव प्रति विध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्व दैव्यान्यग्रे।
 अव स्थिरा तनुहि यातुजूनां जामिमजामिं प्र मृणीहि शत्रून् ॥ ४.००४.०५
 स ते जानाति सुमतिं यविष्ठ य ईवते ब्रह्मणे गातुमैरत्।
 विश्वान्यस्मै सुदिनानि रायो द्युम्नान्यर्यो वि दुरो अभि द्यौत् ॥ ४.००४.०६
 सेदग्रे अस्तु सुभगः सुदानुर्यस्त्वा नित्येन हविषा य उक्थैः।
 पिप्रीषति स्व आयुषि दुरोणे विश्वेदस्मै सुदिना सासदिष्टिः ॥ ४.००४.०७
 अर्चामि ते सुमतिं घोष्यर्वाक्सं ते वावाता जरतामियं गीः।
 स्वश्वास्त्वा सुरथा मर्जयेमास्मे क्षत्राणि धारयेरनु द्यून् ॥ ४.००४.०८
 इह त्वा भूर्या चरेदुप त्मन्दोषावस्तर्दीदिवांसमनु द्यून्।
 क्रीळन्तस्त्वा सुमनसः सपेमाभि द्युम्ना तस्थिवांसो जनानाम् ॥ ४.००४.०९
 यस्त्वा स्वश्वः सुहिरण्यो अग्र उपयाति वसुमता रथेन।
 तस्य त्राता भवसि तस्य सखा यस्त आतिथ्यमानुषगजुजोषत् ॥ ४.००४.१०
 महो रुजामि बन्धुता वचोभिस्तन्मा पितुर्गोतमादन्वियाय।
 त्वं नो अस्य वचसश्चिकिद्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दमूनाः ॥ ४.००४.११
 अस्वप्रजस्तरणयः सुशेवा अतन्द्रासोऽवृका अश्रमिष्ठाः।
 ते पायवः सध्यञ्चो निषद्याग्रे तव नः पान्त्वमूर ॥ ४.००४.१२
 ये पायवो मामतेयं ते अग्रे पश्यन्तो अन्धं दुरितादरक्षन्।
 ररक्ष तान्सुकृतो विश्ववेदा दिप्सन्त इद्रिपवो नाह देभुः ॥ ४.००४.१३

त्वया वयं सधन्यस्त्वोतास्तव प्रणीत्यश्याम वाजान्।
उभा शंसा सूदय सत्यतातेऽनुष्टुया कृणुह्यहयाण ॥ ४.००४.१४
अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रति स्तोमं शस्यमानं गृभाय।
दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान्द्रुहो निदो मित्रमहो अवद्यात् ॥ ४.००४.१५

वैश्वानराय मीळ्हुषे सजोषाः कथा दाशेमाग्रये बृहद्भ्राः।
अनूनेन बृहता वक्षथेनोप स्तभायदुपमिन्न रोधः ॥ ४.००५.०१
मा निन्दत य इमां मह्यं रातिं देवो ददौ मर्त्याय स्वधावान्।
पाकाय गृत्सो अमृतो विचेता वैश्वानरो नृतमो यहो अग्निः ॥ ४.००५.०२
साम द्विबर्हा महि तिग्मभृष्टिः सहस्ररेता वृषभस्तुविष्मान्।
पदं न गोरपगूळ्हं विविद्वानग्निर्मह्यं प्रेदु वोचन्मनीषाम् ॥ ४.००५.०३
प्र ताँ अग्निर्बभसत्तिग्मजम्भस्तपिष्ठेन शोचिषा यः सुराधाः।
प्र ये मिनन्ति वरुणस्य धाम प्रिया मित्रस्य चेततो ध्रुवाणि ॥ ४.००५.०४
अभ्रातरो न योषणो व्यन्तः पतिरिपो न जनयो दुरेवाः।
पापासः सन्तो अनृता असत्या इदं पदमजनता गभीरम् ॥ ४.००५.०५
इदं मे अग्ने कियते पावकामिनते गुरुं भारं न मन्म।
बृहद्दधाथ धृषता गभीरं यह्यं पृष्ठं प्रयसा सप्तधातु ॥ ४.००५.०६
तमिन्नेव समना समानमभि क्रत्वा पुनती धीतिरश्याः।
ससस्य चर्मन्नधि चारु पृश्नेरग्रे रूप आरुपितं जबारु ॥ ४.००५.०७
प्रवाच्यं वचसः किं मे अस्य गुहा हितमुप निणिगवदन्ति।
यदुस्रियाणामप वारिव व्रन्याति प्रियं रूपो अग्रं पदं वेः ॥ ४.००५.०८
इदमु त्यन्महि महामनीकं यदुस्रिया सचत पूर्व्यं गौः।
ऋतस्य पदे अधि दीद्यानं गुहा रघुष्यद्रघुयद्विवेद ॥ ४.००५.०९
अध द्युतानः पित्रोः सचासामनुत गुह्यं चारु पृश्नेः।

मातृष्पदे परमे अन्ति षट्शोर्वृष्णः शोचिषः प्रयतस्य जिह्वा ॥ ४.००५.१०
ऋतं वोचे नमसा पृच्छ्यमानस्तवाशसा जातवेदो यदीदम्।
त्वमस्य क्षयसि यद्ध विश्वं दिवि यदु द्रविणं यत्पृथिव्याम् ॥ ४.००५.११
किं नो अस्य द्रविणं कद्ध रत्नं वि नो वोचो जातवेदश्चिकित्वान्।
गुहाध्वनः परमं यन्नो अस्य रेकु पदं न निदाना अगन्म ॥ ४.००५.१२
का मर्यादा वयुना कद्ध वाममच्छा गमेम रघवो न वाजम्।
कदा नो देवीरमृतस्य पत्नीः सूरौ वर्णेन ततननुषासः ॥ ४.००५.१३
अनिरेण वचसा फल्वेन प्रतीत्येन कृधुनातृपासः।
अथा ते अग्ने किमिहा वदन्त्यनायुधास आसता सचन्ताम् ॥ ४.००५.१४
अस्य श्रिये समिधानस्य वृष्णो वसोरनीकं दम आ रुरोच।
रुशद्वसानः सुदृशीकरूपः क्षितिर्न राया पुरुवारो अद्यौत् ॥ ४.००५.१५

ऊर्ध्व ऊ षु णो अध्वरस्य होतरग्ने तिष्ठ देवताता यजीयान्।
त्वं हि विश्वमभ्यसि मन्म प्र वेधसश्चित्तिरसि मनीषाम् ॥ ४.००६.०१
अमूरो होता न्यसादि विक्ष्वग्निर्मन्द्रो विदथेषु प्रचेताः।
ऊर्ध्व भानुं सवितेवाश्रेन्मेतेव धूमं स्तभायदुप द्याम् ॥ ४.००६.०२
यता सुजूर्णी रातिनी घृताची प्रदक्षिणिद्देवतातिमुराणः।
उदु स्वरुर्नवजा नाक्रः पश्वो अनक्ति सुधितः सुमेकः ॥ ४.००६.०३
स्तीर्णे बर्हिषि समिधाने अग्ना ऊर्ध्वो अध्वर्युर्जुषाणो अस्थात्।
पर्यग्निः पशुपा न होता त्रिविष्ट्येति प्रदिव उराणः ॥ ४.००६.०४
परि त्मना मितद्रुरेति होताग्निर्मन्द्रो मधुवचा ऋतावा।
द्रवन्त्यस्य वाजिनो न शोका भयन्ते विश्वा भुवना यदभ्राट् ॥ ४.००६.०५
भद्रा ते अग्ने स्वनीक संदृघोरस्य सतो विषुणस्य चारुः।
न यत्ते शोचिस्तमसा वरन्त न ध्वस्मानस्तन्वी रेप आ धुः ॥ ४.००६.०६

न यस्य सातुर्जनितोरवारि न मातरापितरा नू चिदिष्टौ।
अथा मित्रो न सुधितः पावकोऽग्निर्दीदाय मानुषीषु विक्षु॥ ४.००६.०७
द्विर्यं पञ्च जीजनन्संवसानाः स्वसारो अग्निं मानुषीषु विक्षु।
उषर्बुधमथर्यो न दन्तं शुक्रं स्वासं परशुं न तिग्मम्॥ ४.००६.०८
तव त्ये अग्ने हरितो घृतस्ना रोहितास ऋज्वञ्चः स्वञ्चः।
अरुषासो वृषण ऋजुमुष्का आ देवतातिमहन्त दस्माः॥ ४.००६.०९
ये ह त्ये ते सहमाना अयासस्त्वेषासो अग्ने अर्चयश्चरन्ति।
श्येनासो न दुवसनासो अर्थं तुविष्वणसो मारुतं न शर्धः॥ ४.००६.१०
अकारि ब्रह्म समिधान तुभ्यं शंसात्युक्थं यजते व्यू धाः।
होतारमग्निं मनुषो नि षेदुर्नमस्यन्त उशिजः शंसमायोः॥ ४.००६.११

अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता यजिष्ठो अध्वरेष्वीड्यः।
यमप्रवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशेषिशे॥ ४.००७.०१
अग्ने कदा त आनुषगभुवद्देवस्य चेतनम्।
अथा हि त्वा जगृभ्रिरे मर्तासो विक्ष्वीड्यम्॥ ४.००७.०२
ऋतावानं विचेतसं पश्यन्तो द्यामिव स्तृभिः।
विश्वेषामध्वराणां हस्कृतरं दमेदमे॥ ४.००७.०३
आशुं दूतं विवस्वतो विश्वा यश्चर्षणीरभि।
आ जभ्रुः केतुमायवो भृगवाणं विशेषिशे॥ ४.००७.०४
तमीं होतारमानुषक्चिकित्वांसं नि षेदिरे।
रण्वं पावकशोचिषं यजिष्ठं सप्त धामभिः॥ ४.००७.०५
तं शश्वतीषु मातृषु वन आ वीतमश्रितम्।
चित्रं सन्तं गुहा हितं सुवेदं कूचिदर्थिनम्॥ ४.००७.०६
ससस्य यद्वियुता सस्मिन्नूधनृतस्य धामत्रणयन्त देवाः।

महाँ अग्निर्मसा रातहव्यो वेरध्वराय सदमिदतावा ॥ ४.००७.०७
वेरध्वरस्य दूत्यानि विद्वानुभे अन्ता रोदसी संचिकित्वान्।
दूत ईयसे प्रदिव उराणो विदुष्टरो दिव आरोधनानि ॥ ४.००७.०८
कृष्णं त एम रुशतः पुरो भाश्चरिष्णवर्चिर्वपुषामिदेकम्।
यदप्रवीता दधते ह गर्भं सद्यश्चिज्जातो भवसीदु दूतः ॥ ४.००७.०९
सद्यो जातस्य ददृशानमोजो यदस्य वातो अनुवाति शोचिः।
वृणक्ति तिग्मामतसेषु जिह्वां स्थिरा चिदन्ना दयते वि जम्भैः ॥ ४.००७.१०
तृषु यदन्ना तृषुणा ववक्ष तृषुं दूतं कृणुते यहो अग्निः।
वातस्य मेळिं सचते निजूर्वन्नाशुं न वाजयते हिन्वे अर्वा ॥ ४.००७.११

दूतं वो विश्ववेदसं हव्यवाहममर्त्यम्।
यजिष्ठमृञ्जसे गिरा ॥ ४.००८.०१
स हि वेदा वसुधितिं महाँ आरोधनं दिवः।
स देवाँ एह वक्षति ॥ ४.००८.०२
स वेद देव आनमं देवाँ ऋतायते दमे।
दाति प्रियाणि चिद्वसु ॥ ४.००८.०३
स होता सेदु दूत्यं चिकित्वाँ अन्तरीयते।
विद्वान् आरोधनं दिवः ॥ ४.००८.०४
ते स्याम ये अग्रये ददाशुर्हव्यदातिभिः।
य ई पुष्यन्त इन्धते ॥ ४.००८.०५
ते राया ते सुवीर्यैः ससवांसो वि शृण्विरे।
ये अग्रा दधिरे दुवः ॥ ४.००८.०६
अस्मे रायो दिवेदिवे सं चरन्तु पुरुस्पृहः।
अस्मे वाजास ईरताम् ॥ ४.००८.०७

स विप्रश्चर्षणीनां शवसा मानुषाणाम्।

अति क्षिप्रेव विध्यति ॥ ४.००८.०८

अग्ने मृळ महौ असि य ईमा देवयुं जनम्।

इयेथ बर्हिरासदम् ॥ ४.००९.०१

स मानुषीषु दूळभो विक्षु प्रावीरमर्त्यः।

दूतो विश्वेषां भुवत् ॥ ४.००९.०२

स सद्म परि णीयते होता मन्द्रो दिविष्टिषु।

उत पोता नि षीदति ॥ ४.००९.०३

उत ग्रा अग्निरध्वर उतो गृहपतिर्दमे।

उत ब्रह्मा नि षीदति ॥ ४.००९.०४

वेषि ह्यध्वरीयतामुपवक्ता जनानाम्।

हव्या च मानुषाणाम् ॥ ४.००९.०५

वेषीद्वस्य दूत्यं यस्य जुजोषो अध्वरम्।

हव्यं मर्तस्य वोळ्हवे ॥ ४.००९.०६

अस्माकं जोष्यध्वरमस्माकं यज्ञमङ्गिरः।

अस्माकं शृणुधी हवम् ॥ ४.००९.०७

परि ते दूळभो रथोऽस्माँ अश्रोतु विश्वतः।

येन रक्षसि दाशुषः ॥ ४.००९.०८

अग्ने तमद्याश्वं न स्तोमैः क्रतुं न भद्रं हृदिस्पृशम्।

ऋध्यामा त ओहैः ॥ ४.०१०.०१

अधा ह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः।

रथीरृतस्य बृहतो बभूथ ॥ ४.०१०.०२

एभिर्नो अर्केर्भवा नो अर्वाङ्स्वर्ण ज्योतिः।
अग्ने विश्वेभिः सुमना अनीकैः ॥ ४.०१०.०३
आभिष्टे अद्य गीर्भिर्गृणन्तोऽग्ने दाशेम।
प्र ते दिवो न स्तनयन्ति शुष्माः ॥ ४.०१०.०४
तव स्वादिष्ठाग्ने संदृष्टिरिदा चिदह इदा चिदक्तोः।
श्रिये रुक्मो न रोचत उपाके ॥ ४.०१०.०५
घृतं न पूतं तनूररेपाः शुचि हिरण्यम्।
तत्ते रुक्मो न रोचत स्वधावः ॥ ४.०१०.०६
कृतं चिद्धि ष्मा सनेमि द्वेषोऽग्र इनोषि मर्तात्।
इत्था यजमानादृतावः ॥ ४.०१०.०७
शिवा नः सख्या सन्तु भ्रात्राग्ने देवेषु युष्मे।
सा नो नाभिः सदने सस्मिन्नूधन् ॥ ४.०१०.०८

भद्रं ते अग्ने सहसिन्ननीकमुपाक आ रोचते सूर्यस्य।
रुशद्दृशे ददृशे नक्तया चिदरूक्षितं दृश आ रूपे अन्नम् ॥ ४.०११.०१
वि षाह्यग्ने गृणते मनीषां खं वेपसा तुविजात स्तवानः।
विश्वेभिर्यद्वावनः शुक्र देवैस्तन्नो रास्व सुमहो भूरि मन्म ॥ ४.०११.०२
त्वदग्ने काव्या त्वन्मनीषास्त्वदुक्था जायन्ते राध्यानि।
त्वदेति द्रविणं वीरपेशा इत्थाधिये दाशुषे मर्त्याय ॥ ४.०११.०३
त्वद्वाजी वाजम्भरो विहाया अभिष्टिकृज्जायते सत्यशुष्मः।
त्वद्रयिर्देवजूतो मयोभुस्त्वदाशुर्जूजुवाँ अग्ने अर्वा ॥ ४.०११.०४
त्वामग्ने प्रथमं देवयन्तो देवं मर्ता अमृत मन्द्रजिह्वम्।
द्वेषोयुतमा विवासन्ति धीभिर्दमूनसं गृहपतिममूरम् ॥ ४.०११.०५
आरे अस्मदमतिमारे अंह आरे विश्वां दुर्मतिं यन्निपासि।

दोषा शिवः सहसः सूनो अग्ने यं देव आ चित्सचसे स्वस्ति ॥ ४.०११.०६

यस्त्वामग्न इन्धते यतस्रुक्त्विस्ते अन्नं कृणवत्सस्मिन्नहन्।

स सु द्युमैरभ्यस्तु प्रसक्षत्तव क्रत्वा जातवेदश्चिकित्वान् ॥ ४.०१२.०१

इध्मं यस्ते जभरच्छश्रमाणो महो अग्ने अनीकमा सपर्यन्।

स इधानः प्रति दोषामुषासं पुष्यत्रयिं सचते घ्नन्नमित्रान् ॥ ४.०१२.०२

अग्निरीशे बृहतः क्षत्रियस्याग्निर्वाजस्य परमस्य रायः।

दधाति रत्नं विधते यविष्ठो व्यानुषङ्गर्त्याय स्वधावान् ॥ ४.०१२.०३

यच्चिद्धि ते पुरुषत्रा यविष्ठाचित्तिभिश्चकृमा कच्चिदागः।

कृधी ष्वस्माँ अदितेरनागान्व्येनांसि शिश्रथो विष्वगग्ने ॥ ४.०१२.०४

महश्चिदग्न एनसो अभीक ऊवद्दिवानामुत मर्त्यानाम्।

मा ते सखायः सदमिद्रिषाम यच्छा तोकाय तनयाय शं योः ॥ ४.०१२.०५

यथा ह त्यद्वसवो गौर्यं चित्पदि षिताममुञ्चता यजत्राः।

एवो ष्वस्मन्मुञ्चता व्यंहः प्र तार्यग्ने प्रतरं न आयुः ॥ ४.०१२.०६

प्रत्यग्निरुषसामग्रमख्यद्विभातीनां सुमना रत्नधेयम्।

यातमश्विना सुकृतो दुरोणमुत्सूर्यो ज्योतिषा देव एति ॥ ४.०१३.०१

ऊर्ध्वं भानुं सविता देवो अश्रेद्द्रप्सं दविध्वद्दविषो न सत्वा।

अनु व्रतं वरुणो यन्ति मित्रो यत्सूर्यं दिव्यारोहयन्ति ॥ ४.०१३.०२

यं सीमकृण्वन्तमसे विपृचे ध्रुवक्षेमा अनवस्यन्तो अर्थम्।

तं सूर्यं हरितः सप्त यहीः स्पशं विश्वस्य जगतो वहन्ति ॥ ४.०१३.०३

वहिष्ठेभिर्विहरन्यासि तन्तुमवव्ययन्नसितं देव वस्म।

दविध्वतो रश्मयः सूर्यस्य चर्मेवावाधुस्तमो अप्स्वन्तः ॥ ४.०१३.०४

अनायतो अनिबद्धः कथायं न्यङ्ङुत्तानोऽव पद्यते न।

कया याति स्वधया को ददर्श दिवः स्कम्भः समृतः पाति नाकम् ॥ ४.०१३.०५

प्रत्यग्निरुषसो जातवेदा अख्यद्देवो रोचमाना महोभिः।

आ नासत्योरुगाया रथेनेमं यज्ञमुप नो यातमच्छ ॥ ४.०१४.०१

ऊर्ध्वं केतुं सविता देवो अश्रेज्ज्योतिर्विश्वस्मै भुवनाय कृण्वन्।

आप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं वि सूर्यो रश्मिभिश्चेकितानः ॥ ४.०१४.०२

आवहन्त्यरुणीज्योतिषागान्मही चित्रा रश्मिभिश्चेकिताना।

प्रबोधयन्ती सुविताय देव्युषा ईयते सुयुजा रथेन ॥ ४.०१४.०३

आ वां वहिष्ठा इह ते वहन्तु रथा अश्वास उषसो व्युष्टौ।

इमे हि वां मधुपेयाय सोमा अस्मिन्यज्ञे वृषणा मादयेथाम् ॥ ४.०१४.०४

अनायतो अनिबद्धः कथायं न्यङ्कुत्तानोऽव पद्यते न।

कया याति स्वधया को ददर्श दिवः स्कम्भः समृतः पाति नाकम् ॥ ४.०१४.०५

अग्निर्होता नो अध्वरे वाजी सन्परि णीयते।

देवो देवेषु यज्ञियः ॥ ४.०१५.०१

परि त्रिविष्ट्यध्वरं यात्यग्नी रथीरिव।

आ देवेषु प्रयो दधत् ॥ ४.०१५.०२

परि वाजपतिः कविरग्निर्हव्यान्यक्रमीत्।

दधद्रत्नानि दाशुषे ॥ ४.०१५.०३

अयं यः सृञ्जये पुरो दैववाते समिध्यते।

द्युमाँ अमित्रदम्भनः ॥ ४.०१५.०४

अस्य घा वीर ईवतोऽग्नेरीशीत मर्त्यः।

तिग्मजम्भस्य मीळ्हुषः ॥ ४.०१५.०५

तमर्वन्तं न सानसिमरुषं न दिवः शिशुम्।

मर्मज्यन्ते दिवेदिवे ॥ ४.०१५.०६
बोधघन्मा हरिभ्यां कुमारः साहदेव्यः ।
अच्छा न हूत उदरम् ॥ ४.०१५.०७
उत त्या यजता हरी कुमारात्साहदेव्यात् ।
प्रयता सद्य आ ददे ॥ ४.०१५.०८
एष वां देवावश्विना कुमारः साहदेव्यः ।
दीर्घायुरस्तु सोमकः ॥ ४.०१५.०९
तं युवं देवावश्विना कुमारं साहदेव्यम् ।
दीर्घायुषं कृणोतन ॥ ४.०१५.१०

आ सत्यो यातु मघवाँ ऋजीषी द्रवन्त्वस्य हरय उप नः ।
तस्मा इदन्धः सुषुमा सुदक्षमिहाभिपित्वं करते गृणानः ॥ ४.०१६.०१
अव स्य शूराध्वनो नान्तेऽस्मिन्नो अद्य सवने मन्दध्यै ।
शंसात्युक्थमुशनेव वेधाश्चिकितुषे असुर्याय मन्म ॥ ४.०१६.०२
कविर्न निप्यं विदथानि साधन्वृषा यत्सेकं विपिपानो अर्चात् ।
दिव इत्था जीजनत्सप्त कारूनह्वा चिच्चक्रुर्वयुना गृणन्तः ॥ ४.०१६.०३
स्वर्यद्वेदि सुदृशीकमर्कैर्महि ज्योती रुरुचुर्यद्ध वस्तोः ।
अन्धा तमांसि दुधिता विचक्षे नृभ्यश्चकार नृतमो अभिष्टौ ॥ ४.०१६.०४
ववक्ष इन्द्रो अमितमृजीष्युभे आ पप्रौ रोदसी महित्वा ।
अतश्चिदस्य महिमा वि रेच्यभि यो विश्वा भुवना बभूव ॥ ४.०१६.०५
विश्वानि शक्रो नर्याणि विद्वानपो रिरेच सखिभिर्निकामैः ।
अश्मानं चिद्ये बिभिदुर्वचोभिर्त्रजं गोमन्तमुशिजो वि ववुः ॥ ४.०१६.०६
अपो वृत्रं वत्रिवांसं पराहन्प्रावत्ते वज्रं पृथिवी सचेताः ।
प्राणांसि समुद्रियाण्यैनोः पतिर्भवञ्छवसा शूर धृष्णो ॥ ४.०१६.०७

अपो यदद्रिं पुरुहूत दर्दराविर्भुवत्सरमा पूर्व्यं ते।
 स नो नेता वाजमा दर्षि भूरि गोत्रा रुजन्नङ्गिरोभिर्गृणानः ॥ ४.०१६.०८
 अच्छा कविं नृमणो गा अभिष्टौ स्वर्षाता मघवन्नाधमानम्।
 ऊतिभिस्तमिषणो द्युम्रहूतौ नि मायावानब्रह्मा दस्युरर्त ॥ ४.०१६.०९
 आ दस्युघ्ना मनसा याह्यस्तं भुवत्ते कुत्सः सख्ये निकामः।
 स्वे योनौ नि षदतं सरूपा वि वां चिकित्सदृत्तचिद्ध नारी ॥ ४.०१६.१०
 यासि कुत्सेन सरथमवस्युस्तोदो वातस्य हर्योरीशानः।
 ऋज्रा वाजं न गध्यं युयूषन्कविर्यदहन्पार्याय भूषात् ॥ ४.०१६.११
 कुत्साय शुष्णमशुषं नि बर्हीः प्रपित्वे अह्नः कुयवं सहस्रा।
 सद्यो दस्युन्म मृण कुत्स्येन प्र सूरश्चक्रं वृहतादभीके ॥ ४.०१६.१२
 त्वं पिपुं मृगयं शूशुवांसमृजिश्चने वैदथिनाय रन्धीः।
 पञ्चाशत्कृष्णा नि वपः सहस्रात्कं न पुरो जरिमा वि दर्दः ॥ ४.०१६.१३
 सूर उपाके तन्वं दधानो वि यत्ते चेत्यमृतस्य वर्षः।
 मृगो न हस्ती तविषीमुषाणः सिंहो न भीम आयुधानि बिभ्रत् ॥ ४.०१६.१४
 इन्द्रं कामा वसूयन्तो अगमन्स्वर्मीळ्हे न सवने चकानाः।
 श्रवस्यवः शशमानास उक्थैरोको न रण्वा सुदृशीव पुष्टिः ॥ ४.०१६.१५
 तमिद्व इन्द्रं सुहवं हुवेम यस्ता चकार नर्या पुरूणि।
 यो मावते जरित्रे गध्यं चिन्मक्षू वाजं भरति स्पार्हराधाः ॥ ४.०१६.१६
 तिग्मा यदन्तरशनिः पताति कस्मिञ्चिच्छूर मुहुके जनानाम्।
 घोरा यदर्यं समृतिर्भवात्यध स्मा नस्तन्वो बोधि गोपाः ॥ ४.०१६.१७
 भुवोऽविता वामदेवस्य धीनां भुवः सखावृको वाजसातौ।
 त्वामनु प्रमतिमा जगन्मोरुशंसो जरित्रे विश्वध स्याः ॥ ४.०१६.१८
 एभिर्नृभिर्निन्द्र त्वायुभिष्ट्वा मघवन्दिर्मघवन्विश्व आजौ।
 द्यावो न द्युम्रैरभि सन्तो अर्यः क्षपो मदेम शरदश्च पूर्वीः ॥ ४.०१६.१९

एवेदिन्द्राय वृषभाय वृष्णे ब्रह्माकर्म भृगवो न रथम्।
नू चिद्यथा नः सख्या वियोषदसन्न उग्रोऽविता तनूपाः ॥ ४.०१६.२०
नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः।
अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०१६.२१

त्वं महौ इन्द्र तुभ्यं ह क्षा अनु क्षत्रं मंहना मन्यत द्यौः।
त्वं वृत्रं शवसा जघन्वान्सृजः सिन्धूरहिना जग्रसानान् ॥ ४.०१७.०१
तव त्विषो जनिमत्रेजत द्यौ रेजद्भूमिर्भियसा स्वस्य मन्योः।
ऋघायन्त सुभ्वः पर्वतास आर्दन्धन्वानि सरयन्त आपः ॥ ४.०१७.०२
भिनद्गिरिं शवसा वज्रमिष्णान्नाविष्कृण्वानः सहसान ओजः।
वधीद्वृत्रं वज्रेण मन्दसानः सरन्नापो जवसा हतवृष्णीः ॥ ४.०१७.०३
सुवीरस्ते जनिता मन्यत द्यौरिन्द्रस्य कर्ता स्वपस्तमो भूत्।
य ई जजान स्वयं सुवज्रमनपच्युतं सदसो न भूम ॥ ४.०१७.०४
य एक इच्छ्यावयति प्र भूमा राजा कृष्णीनां पुरुहूत इन्द्रः।
सत्यमेनमनु विश्वे मदन्ति रातिं देवस्य गृणतो मघोनः ॥ ४.०१७.०५
सत्रा सोमा अभवन्नस्य विश्वे सत्रा मदासो बृहतो मदिष्ठाः।
सत्राभवो वसुपतिर्वसूनां दत्रे विश्वा अधिथा इन्द्र कृष्णीः ॥ ४.०१७.०६
त्वमध प्रथमं जायमानोऽमे विश्वा अधिथा इन्द्र कृष्णीः।
त्वं प्रति प्रवत आशयानमहिं वज्रेण मघवन्वि वृश्चः ॥ ४.०१७.०७
सत्राहणं दाधृषिं तुम्रमिन्द्रं महामपारं वृषभं सुवज्रम्।
हन्ता यो वृत्रं सनितोत वाजं दाता मघानि मघवा सुराधाः ॥ ४.०१७.०८
अयं वृतश्चातयते समीचीर्य आजिषु मघवा शृण्व एकः।
अयं वाजं भरति यं सनोत्यस्य प्रियासः सख्ये स्याम ॥ ४.०१७.०९
अयं शृण्वे अध जयन्नुत घ्नन्नयमुत प्र कृणुते युधा गाः।

यदा सत्यं कृणुते मन्युमिन्द्रो विश्वं दृष्ट्वं भयत एजदस्मात् ॥ ४.०१७.१०
 समिन्द्रो गा अजयत्सं हिरण्या समश्विया मघवा यो ह पूर्वीः।
 एभिर्नृभिर्नृतमो अस्य शाकै रायो विभक्ता सम्भरश्च वस्वः ॥ ४.०१७.११
 कियत्स्विदिन्द्रो अध्येति मातुः कियत्पितुर्जनितुर्यो जजान।
 यो अस्य शुष्मं मुहुकैरियर्ति वातो न जूतः स्तनयद्भिरभ्रैः ॥ ४.०१७.१२
 क्षियन्तं त्वमक्षियन्तं कृणोतीयर्ति रेणुं मघवा समोहम्।
 विभञ्जनुरशनिमाँ इव द्यौरुत स्तोतारं मघवा वसौ धात् ॥ ४.०१७.१३
 अयं चक्रमिषणत्सूर्यस्य न्येतशं रीरमत्ससृमाणम्।
 आ कृष्ण ई जुहुराणो जिघर्ति त्वचो बुध्ने रजसो अस्य योनौ ॥ ४.०१७.१४
 असिक्न्यां यजमानो न होता ॥ ४.०१७.१५
 गव्यन्त इन्द्रं सख्याय विप्रा अश्वायन्तो वृषणं वाजयन्तः।
 जनीयन्तो जनिदामक्षितोतिमा च्यावयामोऽवते न कोशम् ॥ ४.०१७.१६
 त्राता नो बोधि ददृशान आपिरभिख्याता मर्दिता सोम्यानाम्।
 सखा पिता पितृतमः पितृणां कर्तेमु लोकमुशते वयोधाः ॥ ४.०१७.१७
 सखीयतामविता बोधि सखा गृणान इन्द्र स्तुवते वयो धाः।
 वयं ह्या ते चकृमा सबाध आभिः शमीभिर्महयन्त इन्द्र ॥ ४.०१७.१८
 स्तुत इन्द्रो मघवा यद्ध वृत्रा भूरीण्येको अप्रतीनि हन्ति।
 अस्य प्रियो जरिता यस्य शर्मन्नकिर्देवा वारयन्ते न मर्ताः ॥ ४.०१७.१९
 एवा न इन्द्रो मघवा विरप्शी करत्सत्या चर्षणीधृदनर्वा।
 त्वं राजा जनुषां धेह्यस्मे अधि श्रवो माहिनं यज्जरित्रे ॥ ४.०१७.२०
 नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः।
 अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०१७.२१
 अयं पन्था अनुवित्तः पुराणो यतो देवा उदजायन्त विश्वे।

अतश्चिदा जनिषीष्ट प्रवृद्धो मा मातरममुया पत्तवे कः ॥ ४.०१८.०१
 नाहमतो निरया दुर्गहितत्तिरश्चता पार्श्वान्निर्गमाणि ।
 बहूनि मे अकृता कर्त्वानि युध्यै त्वेन सं त्वेन पृच्छै ॥ ४.०१८.०२
 परायतीं मातरमन्वचष्ट न नानु गान्यनु नू गमानि ।
 त्वष्टुर्गृहे अपिबत्सोममिन्द्रः शतधन्यं चम्बोः सुतस्य ॥ ४.०१८.०३
 किं स ऋधक्कृणवद्यं सहस्रं मासो जभार शरदश्च पूर्वीः ।
 नही न्वस्य प्रतिमानमस्त्यन्तर्जतिषूत ये जनित्वाः ॥ ४.०१८.०४
 अवद्यमिव मन्यमाना गुहाकरिन्द्रं माता वीर्येणा न्यृष्टम् ।
 अथोदस्थात्स्वयमत्कं वसान आ रोदसी अपृणाज्जायमानः ॥ ४.०१८.०५
 एता अर्षन्त्यललाभवन्तीरृतावरीरिव संक्रोशमानाः ।
 एता वि पृच्छ किमिदं भनन्ति कमापो अद्रिं परिधिं रुजन्ति ॥ ४.०१८.०६
 किमु ष्विदस्मै निविदो भनन्तेन्द्रस्यावद्यं दिधिषन्त आपः ।
 ममैतान्पुत्रो महता वधेन वृत्रं जघन्वाँ असृजद्वि सिन्धून् ॥ ४.०१८.०७
 ममच्चन त्वा युवतिः परास ममच्चन त्वा कुषवा जगार ।
 ममच्चिदापः शिशवे ममृड्युर्ममच्चिदिन्द्रः सहसोदतिष्ठत् ॥ ४.०१८.०८
 ममच्चन ते मघवन्व्यंसो निविविध्वाँ अप हनू जघान ।
 अथा निविद्ध उत्तरो बभूवाञ्छिरो दासस्य सं पिणग्वधेन ॥ ४.०१८.०९
 गृष्टिः ससूव स्थविरं तवागामनाधृष्यं वृषभं तुम्रमिन्द्रम् ।
 अरीव्हं वत्सं चरथाय माता स्वयं गातुं तन्व इच्छमानम् ॥ ४.०१८.१०
 उत माता महिषमन्ववेनदमी त्वा जहति पुत्र देवाः ।
 अथाब्रवीद्वृत्रमिन्द्रो हनिष्यन्सखे विष्णो वितरं वि क्रमस्व ॥ ४.०१८.११
 कस्ते मातरं विधवामचक्रच्छयुं कस्त्वामजिघांसच्चरन्तम् ।
 कस्ते देवो अधि मार्षीक आसीद्यत्प्राक्षिणाः पितरं पादगृह्य ॥ ४.०१८.१२
 अवर्त्या शुन आन्त्राणि पेचे न देवेषु विविदे मर्डितारम् ।

अपश्यं जायाममहीयमानामधा मे श्येनो मध्वा जभार ॥ ४.०१८.१३

एवा त्वामिन्द्र वज्रिन्नत्र विश्वे देवासः सुहवास ऊमाः।

महामुभे रोदसी वृद्धमृष्वं निरेकमिद्वृणते वृत्रहत्ये ॥ ४.०१९.०१

अवासृजन्त जिब्रयो न देवा भुवः सम्राळिन्द्र सत्ययोनिः।

अहन्नहिं परिशयानमर्णः प्र वर्तनीररदो विश्वधेनाः ॥ ४.०१९.०२

अतृष्णुवन्तं वियतमबुध्यमबुध्यमानं सुषुपाणमिन्द्र।

सप्त प्रति प्रवत आशयानमहिं वज्रेण वि रिणा अपर्वन् ॥ ४.०१९.०३

अक्षोदयच्छवसा क्षाम बुध्नं वार्णं वातस्तविषीभिरिन्द्रः।

दृह्वान्यौभनादुशमान ओजोऽवाभिनत्ककुभः पर्वतानाम् ॥ ४.०१९.०४

अभि प्र दद्रुर्जनयो न गर्भं रथा इव प्र ययुः साकमद्रयः।

अतर्पयो विसृत उब्ज ऊर्मिन्त्वं वृताँ अरिणा इन्द्र सिन्धून् ॥ ४.०१९.०५

त्वं महीमवनिं विश्वधेनां तुर्वीतये वय्याय क्षरन्तीम्।

अरमयो नमसैजदर्णः सुतरणाँ अकृणोरिन्द्र सिन्धून् ॥ ४.०१९.०६

प्राग्रुवो नभन्वो न वक्का ध्वसा अपिन्वद्युवतीरृतज्ञाः।

धन्वान्यज्राँ अपृणक्तृषाणाँ अधोगिन्द्रः स्तर्यो दंसुपत्नीः ॥ ४.०१९.०७

पूर्वीरुषसः शरदश्च गूर्ता वृत्रं जघन्वाँ असृजद्वि सिन्धून्।

परिष्ठिता अतृणद्वद्धधानाः सीरा इन्द्रः स्रवितवे पृथिव्या ॥ ४.०१९.०८

वम्नीभिः पुत्रमग्रुवो अदानं निवेशनाद्धरिव आ जभर्थ।

व्यन्धो अख्यदहिमाददानो निर्भूदुखच्छित्समरन्त पर्व ॥ ४.०१९.०९

प्र ते पूर्वाणि करणानि विप्राविद्धाँ आह विदुषे करांसि।

यथायथा वृष्ण्यानि स्वगूर्तापांसि राजन्नर्याविवेषीः ॥ ४.०१९.१०

नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः।

अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०१९.११

आ न इन्द्रो दूरादा न आसादभिष्टिकृदवसे यासदुग्रः ।
 ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्वज्रबाहुः संगे समत्सु तुर्वणिः पृतन्यून् ॥ ४.०२०.०१
 आ न इन्द्रो हरिभिर्यात्वच्छार्वाचीनोऽवसे राधसे च ।
 तिष्ठाति वज्री मघवा विरप्शीमं यज्ञमनु नो वाजसातौ ॥ ४.०२०.०२
 इमं यज्ञं त्वमस्माकमिन्द्र पुरो दधत्सनिष्यसि क्रतुं नः ।
 श्वघ्नीव वज्रिन्सनये धनानां त्वया वयमर्य आजिं जयेम ॥ ४.०२०.०३
 उशत्रु षु णः सुमना उपाके सोमस्य नु सुषुतस्य स्वधावः ।
 पा इन्द्र प्रतिभृतस्य मध्वः समन्धसा ममदः पृष्ठयेन ॥ ४.०२०.०४
 वि यो ररप्श ऋषिभिर्नवेभिर्वृक्षो न पक्कः सृण्यो न जेता ।
 मर्यो न योषामभि मन्यमानोऽच्छा विवक्मि पुरुहूतमिन्द्रम् ॥ ४.०२०.०५
 गिरिर्न यः स्वतवाँ ऋष्व इन्द्रः सनादेव सहसे जात उग्रः ।
 आदर्ता वज्रं स्थविरं न भीम उद्रेव कोशं वसुना न्यृष्टम् ॥ ४.०२०.०६
 न यस्य वर्ता जनुषा न्वस्ति न राधस आमरीता मघस्य ।
 उद्धावृषाणस्तविषीव उग्रास्मभ्यं दद्धि पुरुहूत रायः ॥ ४.०२०.०७
 ईक्षे रायः क्षयस्य चर्षणीनामुत व्रजमपवर्तासि गोनाम् ।
 शिक्षानरः समिथेषु प्रहावान्वस्वो राशिमभिनेतासि भूरिम् ॥ ४.०२०.०८
 कया तच्छृण्वे शच्या शचिष्ठो यया कृणोति मुहु का चिट्ष्वः ।
 पुरु दाशुषे विचयिष्ठो अंहोऽथा दधाति द्रविणं जरित्रे ॥ ४.०२०.०९
 मा नो मर्धीरा भरा दद्धि तन्नः प्र दाशुषे दातवे भूरि यत्ते ।
 नव्ये देष्णे शस्ते अस्मिन्त उक्थे प्र ब्रवाम वयमिन्द्र स्तुवन्तः ॥ ४.०२०.१०
 नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः ।
 अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०२०.११

आ यात्विन्द्रोऽवस उप न इह स्तुतः सधमादस्तु शूरः।
 वावृधानस्तविषीर्यस्य पूर्वीद्यौर्न क्षत्रमभिभूति पुष्यात्॥ ४.०२१.०१
 तस्येदिह स्तवथ वृष्यानि तुविद्युम्नस्य तुविराधसो नृन्।
 यस्य क्रतुर्विदथ्यो न सम्राट् साह्वान्तरुत्रो अभ्यस्ति कृष्टीः॥ ४.०२१.०२
 आ यात्विन्द्रो दिव आ पृथिव्या मक्षू समुद्रादुत वा पुरीषात्।
 स्वर्णरादवसे नो मरुत्वान्परावतो वा सदनादृतस्य॥ ४.०२१.०३
 स्थूरस्य रायो बृहतो य ईशे तमु ष्टवाम विदथेष्विन्द्रम्।
 यो वायुना जयति गोमतीषु प्र धृष्णुया नयति वस्यो अच्छ॥ ४.०२१.०४
 उप यो नमो नमसि स्तभायन्नियर्ति वाचं जनयन्यजध्यै।
 ऋञ्जसानः पुरुवार उक्थैरेन्द्रं कृण्वीत सदनेषु होता॥ ४.०२१.०५
 धिषा यदि धिषण्यन्तः सरण्यान्सदन्तो अद्रिमौशिजस्य गोहे।
 आ दुरोषाः पास्त्यस्य होता यो नो महान्संवरणेषु वह्निः॥ ४.०२१.०६
 सत्रा यदीं भार्वरस्य वृष्णः सिषक्ति शुष्मः स्तुवते भराय।
 गुहा यदीमौशिजस्य गोहे प्र यद्धिये प्रायसे मदाय॥ ४.०२१.०७
 वि यद्वरांसि पर्वतस्य वृण्वे पयोभिर्जिन्वे अपां जवांसि।
 विदद्वौरस्य गवयस्य गोहे यदी वाजाय सुध्यो वहन्ति॥ ४.०२१.०८
 भद्रा ते हस्ता सुकृतोत पाणी प्रयन्तारा स्तुवते राध इन्द्र।
 का ते निषत्तिः किमु नो ममत्सि किं नोदुदु हर्षसे दातवा उ॥ ४.०२१.०९
 एवा वस्व इन्द्रः सत्यः सम्राड्हुन्ता वृत्रं वरिवः पूरवे कः।
 पुरुष्टुत क्रत्वा नः शग्धि रायो भक्षीय तेऽवसो दैव्यस्य॥ ४.०२१.१०
 नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः।
 अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः॥ ४.०२१.११

यत्र इन्द्रो जुजुषे यच्च वष्टि तन्नो महान्करति शुष्या चित्।

ब्रह्म स्तोमं मघवा सोममुक्त्वा यो अश्मानं शवसा बिभ्रदेति ॥ ४.०२२.०१
 वृषा वृषन्धिं चतुरश्रिमस्यन्नुग्रो बाहुभ्यां नृतमः शचीवान्।
 श्रिये परुष्णीमुषमाण ऊर्णा यस्याः पर्वाणि सख्याय विव्ये ॥ ४.०२२.०२
 यो देवो देवतमो जायमानो महो वाजेभिर्महद्भिश्च शुष्मैः।
 दधानो वज्रं बाह्वोरुशन्तं द्याममेन रेजयत्प्र भूम ॥ ४.०२२.०३
 विश्वा रोधांसि प्रवतश्च पूर्वोर्द्यौरृष्वाज्जनिमत्रेजत क्षाः।
 आ मातरा भरति शुष्या गोर्नृवत्परिज्मन्नोनुवन्त वाताः ॥ ४.०२२.०४
 ता तू त इन्द्र महतो महानि विश्वेष्वित्सवनेषु प्रवाच्या।
 यच्छूर धृष्णो धृषता दधृष्वानहिं वज्रेण शवसाविवेषीः ॥ ४.०२२.०५
 ता तू ते सत्या तुविनृम्ण विश्वा प्र धेनवः सिस्रते वृष्ण ऊध्रः।
 अधा ह त्वद्वृषमणो भियानाः प्र सिन्धवो जवसा चक्रमन्त ॥ ४.०२२.०६
 अत्राह ते हरिवस्ता उ देवीरवोभिरिन्द्र स्तवन्त स्वसारः।
 यत्सीमनु प्र मुचो बद्धधाना दीर्घामनु प्रसितिं स्यन्दयध्वै ॥ ४.०२२.०७
 पिपीळे अंशुर्मद्यो न सिन्धुरा त्वा शमी शशमानस्य शक्तिः।
 अस्मद्यक्छुशुचानस्य यम्या आशुर्न रश्मिं तुव्योजसं गोः ॥ ४.०२२.०८
 अस्मे वर्षिष्ठा कृणुहि ज्येष्ठा नृम्णानि सत्रा सहुरे सहांसि।
 अस्मभ्यं वृत्रा सुहनानि रन्धि जहि वधर्वनुषो मर्त्यस्य ॥ ४.०२२.०९
 अस्माकमित्सु शृणुहि त्वमिन्द्रास्मभ्यं चित्राँ उप माहि वाजान्।
 अस्मभ्यं विश्वा इषणः पुरंधीरस्माकं सु मघवन्बोधि गोदाः ॥ ४.०२२.१०
 नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः।
 अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०२२.११

 कथा महामवृधत्कस्य होतुर्यज्ञं जुषाणो अभि सोममूधः।
 पिबन्नुशानो जुषमाणो अन्धो ववक्ष ऋष्वः शुचते धनाय ॥ ४.०२३.०१

को अस्य वीरः सधमादमाप समानंश सुमतिभिः को अस्य।
 कदस्य चित्रं चिकिते कदूती वृधे भुवच्छशमानस्य यज्योः ॥ ४.०२३.०२
 कथा शृणोति ह्यमानमिन्द्रः कथा शृण्वन्नवसामस्य वेद।
 का अस्य पूर्वीरुपमातयो ह कथैनमाहुः पपुरिं जरित्रे ॥ ४.०२३.०३
 कथा सबाधः शशमानो अस्य नशदभि द्रविणं दीध्यानः।
 देवो भुवन्नवेदा म ऋतानां नमो जगृभ्वाँ अभि यज्जुजोषत् ॥ ४.०२३.०४
 कथा कदस्या उषसो व्युष्टौ देवो मर्तस्य सख्यं जुजोष।
 कथा कदस्य सख्यं सखिभ्यो ये अस्मिन्कामं सुयुजं ततसे ॥ ४.०२३.०५
 किमादमत्रं सख्यं सखिभ्यः कदा नु ते भ्रात्रं प्र ब्रवाम।
 श्रिये सुदृशो वपुरस्य सर्गाः स्वर्णं चित्रतममिष आ गोः ॥ ४.०२३.०६
 द्रुहं जिघांसन्ध्वरसमनिन्द्रां तेतिक्ते तिग्मा तुजसे अनीका।
 ऋणा चिद्यत्र ऋणया न उग्रो दूरे अज्ञाता उषसो बबाधे ॥ ४.०२३.०७
 ऋतस्य हि शुरुधः सन्ति पूर्वीरृतस्य धीतिर्वृजिनानि हन्ति।
 ऋतस्य श्लोको बधिरा ततर्द कर्णा बुधानः शुचमान आयोः ॥ ४.०२३.०८
 ऋतस्य दृष्ठा धरुणानि सन्ति पुरूणि चन्द्रा वपुषे वपूंषि।
 ऋतेन दीर्घमिषणन्त पृक्ष ऋतेन गाव ऋतमा विवेशुः ॥ ४.०२३.०९
 ऋतं येमान ऋतमिद्वनोत्यृतस्य शुष्मस्तुरया उ गव्युः।
 ऋताय पृथ्वी बहुले गर्भीरे ऋताय धेनू परमे दुहाते ॥ ४.०२३.१०
 नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः।
 अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०२३.११

 का सुष्टुतिः शवसः सूनुमिन्द्रमर्वाचीनं राधस आ ववर्तत्।
 ददिर्हि वीरो गृणते वसूनि स गोपतिर्निष्पिधां नो जनासः ॥ ४.०२४.०१
 स वृत्रहत्ये हव्यः स ईड्यः स सुष्टुत इन्द्रः सत्यराधाः।

स यामन्ना मघवा मर्त्याय ब्रह्मण्यते सुष्वये वरिवो धात् ॥ ४.०२४.०२
तमिन्नरो वि ह्वयन्ते समीके रिरिक्कांसस्तन्वः कृण्वत त्राम्।
मिथो यत्यागमुभयासो अगमन्नरस्तोकस्य तनयस्य सातौ ॥ ४.०२४.०३
क्रतूयन्ति क्षितयो योग उग्राशुषाणासो मिथो अर्णसातौ।
सं यद्विशोऽववृत्रन्त युध्मा आदित्रेम इन्द्रयन्ते अभीके ॥ ४.०२४.०४
आदिद्ध नेम इन्द्रियं यजन्त आदित्यक्तिः पुरोळाशं रिरिच्यात्।
आदित्सोमो वि पपृच्यादसुष्वीनादिज्जुजोष वृषभं यजध्वै ॥ ४.०२४.०५
कृणोत्यस्मै वरिवो य इत्येन्द्राय सोममुशते सुनोति।
सध्रीचीनेन मनसाविवेनन्तमित्सखायं कृणुते समत्सु ॥ ४.०२४.०६
य इन्द्राय सुनवत्सोममद्य पचात्पक्तीरुत भृज्जाति धानाः।
प्रति मनायोरुचथानि हर्यन्तस्मिन्दधद्वृषणं शुष्ममिन्द्रः ॥ ४.०२४.०७
यदा समर्यं व्यचेदघावा दीर्घं यदाजिमभ्यख्यदर्यः।
अचिक्रदद्वृषणं पत्यच्छा दुरोण आ निशितं सोमसुद्धिः ॥ ४.०२४.०८
भूयसा वस्त्रमचरत्कनीयोऽविक्रीतो अकानिषं पुनर्यन्।
स भूयसा कनीयो नारिरेचीदीना दक्षा वि दुहन्ति प्र वाणम् ॥ ४.०२४.०९
क इमं दशभिर्ममेन्द्रं क्रीणाति धेनुभिः।
यदा वृत्राणि जङ्घनदथैनं मे पुनर्ददत् ॥ ४.०२४.१०
नू ष्टुत इन्द्र नू गृणान इषं जरित्रे नद्यो न पीपेः।
अकारि ते हरिवो ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०२४.११

को अद्य नर्यो देवकाम उशन्निन्द्रस्य सख्यं जुजोष।
को वा महेऽवसे पार्याय समिद्धे अग्नौ सुतसोम ईद्वे ॥ ४.०२५.०१
को नानाम वचसा सोम्याय मनायुर्वा भवति वस्त उस्नाः।
क इन्द्रस्य युज्यं कः सखित्वं को भ्रात्रं वष्टि कवये क ऊती ॥ ४.०२५.०२

को देवानामवो अद्या वृणीते क आदित्याँ अदितिं ज्योतिरीदृष्टे ।
 कस्याश्विनाविन्द्रो अग्निः सुतस्यांशोः पिबन्ति मनसाविवेनम् ॥ ४.०२५.०३
 तस्मा अग्निर्भरितः शर्म यंसज्ज्योक्पश्यात्सूर्यमुच्चरन्तम् ।
 य इन्द्राय सुनवामेत्याह नरे नर्याय नृतमाय नृणाम् ॥ ४.०२५.०४
 न तं जिनन्ति बहवो न दभ्रा उर्वस्मा अदितिः शर्म यंसत् ।
 प्रियः सुकृत्प्रिय इन्द्रे मनायुः प्रियः सुप्रावीः प्रियो अस्य सोमी ॥ ४.०२५.०५
 सुप्राव्यः प्राशुषाळेष वीरः सुष्वेः पक्तिं कृणुते केवलेन्द्रः ।
 नासुष्वेरापिर्न सखा न जामिर्दुष्प्राव्योऽवहन्तेदवाचः ॥ ४.०२५.०६
 न रेवता पणिना सख्यमिन्द्रोऽसुन्वता सुतपाः सं गृणीते ।
 आस्य वेदः खिदति हन्ति नग्रं वि सुष्वये पक्तये केवलो भूत् ॥ ४.०२५.०७
 इन्द्रं परेऽवरे मध्यमास इन्द्रं यान्तोऽवसितास इन्द्रम् ।
 इन्द्रं क्षियन्त उत युध्यमाना इन्द्रं नरो वाजयन्तो हवन्ते ॥ ४.०२५.०८

अहं मनुरभवं सूर्यश्चाहं कक्षीवाँ ऋषिरस्मि विप्रः ।
 अहं कुत्समार्जुनेयं न्यूञ्जेऽहं कविरुशना पश्यता मा ॥ ४.०२६.०१
 अहं भूमिमददामार्यायाहं वृष्टिं दाशुषे मर्त्याय ।
 अहमपो अनयं वावशाना मम देवासो अनु केतमायन् ॥ ४.०२६.०२
 अहं पुरो मन्दसानो व्यैरं नव साकं नवतीः शम्बरस्य ।
 शततमं वेश्यं सर्वताता दिवोदासमतिथिग्वं यदावम् ॥ ४.०२६.०३
 प्र सु ष विभ्यो मरुतो विरस्तु प्र श्येनः श्येनेभ्य आशुपत्वा ।
 अचक्रया यत्स्वधया सुपर्णो हव्यं भरन्मनवे देवजुष्टम् ॥ ४.०२६.०४
 भरद्यदि विरतो वेविजानः पथोरुणा मनोजवा असर्जि ।
 तूयं ययौ मधुना सोम्येनोत श्रवो विविदे श्येनो अत्र ॥ ४.०२६.०५
 ऋजीपी श्येनो ददमानो अंशुं परावतः शकुनो मन्द्रं मदम् ।

सोमं भरद्वाहहाणो देवावान्दिवो अमुष्मादुत्तरादादाय ॥ ४.०२६.०६
आदाय श्येनो अभरत्सोमं सहस्रं सर्वाँ अयुतं च साकम्।
अत्रा पुरंधिरजहादरातीर्मदे सोमस्य मूरा अमूरः ॥ ४.०२६.०७

गर्भे नु सन्नन्वेषामवेदमहं देवानां जनिमानि विश्वा।
शतं मा पुर आयसीररक्षन्नध श्येनो जवसा निरदीयम् ॥ ४.०२७.०१
न घा स मामप जोषं जभाराभीमास त्वक्षसा वीर्येण।
ईर्मा पुरंधिरजहादरातीरुत वाताँ अतरच्छूशुवानः ॥ ४.०२७.०२
अव यच्छ्येनो अस्वनीदध द्योर्वि यद्यदि वात ऊहुः पुरंधिम्।
सृजद्यदस्मा अव ह क्षिपज्यां कृशानुरस्ता मनसा भुरण्यन् ॥ ४.०२७.०३
ऋजिप्य ईमिन्द्रावतो न भुज्युं श्येनो जभार बृहतो अधि ष्णोः।
अन्तः पतत्पतत्र्यस्य पर्णमध यामनि प्रसितस्य तद्वे ॥ ४.०२७.०४
अध श्वेतं कलशं गोभिरक्तमापिष्यानं मघवा शुक्रमन्धः।
अध्वर्युभिः प्रयतं मध्वो अग्रमिन्द्रो मदाय प्रति धत्पिबध्यै शूरो मदाय प्रति धत्पिबध्यै ॥ ४.०२७.०५

त्वा युजा तव तत्सोम सख्य इन्द्रो अपो मनवे सस्रुतस्कः।
अहन्नहिमरिणात्सप्त सिन्धूनपावृणोदपिहितेव खानि ॥ ४.०२८.०१
त्वा युजा नि खिदत्सूर्यस्येन्द्रश्चक्रं सहसा सद्य इन्दो।
अधि ष्णुना बृहता वर्तमानं महो द्रुहो अप विश्वायु धायि ॥ ४.०२८.०२
अहन्निन्द्रो अदहदग्निरिन्द्रो पुरा दस्यून्मध्यंदिनादभीके।
दुर्गे दुरोणे क्रत्वा न यातां पुरू सहस्रा शर्वा नि बर्हीत् ॥ ४.०२८.०३
विश्वस्मात्सीमधमाँ इन्द्र दस्यून्विशो दासीरकृणोरप्रशस्ताः।
अबाधेथाममृणतं नि शत्रूनविन्देथामपचितिं वधत्रैः ॥ ४.०२८.०४
एवा सत्यं मघवाना युवं तदिन्द्रश्च सोमोर्वमश्व्यं गोः।

आदर्टतमपिहितान्यश्चा रिरिचथुः क्षाश्चित्तृदाना ॥ ४.०२८.०५

आ नः स्तुत उप वाजेभिरूती इन्द्र याहि हरिभिर्मन्दसानः ।

तिरश्चिदर्यः सवना पुरूण्याङ्गूषेभिर्गृणानः सत्यराधाः ॥ ४.०२९.०१

आ हि ष्मा याति नर्यश्चिकित्वान्हूयमानः सोतृभिरुप यज्ञम् ।

स्वश्वो यो अभीरुर्मन्यमानः सुष्वाणेभिर्मदति सं ह वीरैः ॥ ४.०२९.०२

श्रावयेदस्य कर्णा वाजयध्वै जुष्टामनु प्र दिशं मन्दयध्वै ।

उद्वावृषाणो राधसे तुविष्मान्करन्न इन्द्रः सुतीर्थाभयं च ॥ ४.०२९.०३

अच्छा यो गन्ता नाधमानमूती इत्या विप्रं हवमानं गृणन्तम् ।

उप त्मनि दधानो धुर्याशून्सहस्राणि शतानि वज्रबाहुः ॥ ४.०२९.०४

त्वोतासो मघवन्निन्द्र विप्रा वयं ते स्याम सूरयो गृणन्तः ।

भेजानासो बृहद्विवस्य राय आकाय्यस्य दावने पुरुक्षोः ॥ ४.०२९.०५

नकिरिन्द्र त्वदुत्तरो न ज्यायाँ अस्ति वृत्रहन् ।

नकिरेवा यथा त्वम् ॥ ४.०३०.०१

सत्रा ते अनु कृष्टयो विश्वा चक्रेव वावृतुः ।

सत्रा महौँ असि श्रुतः ॥ ४.०३०.०२

विश्वे चनेदना त्वा देवास इन्द्र युयुधुः ।

यदहा नक्तमातिरः ॥ ४.०३०.०३

यत्रोत बाधितेभ्यश्चक्रं कुत्साय युध्यते ।

मुषाय इन्द्र सूर्यम् ॥ ४.०३०.०४

यत्र देवाँ ऋघायतो विश्वाँ अयुध्य एक इत् ।

त्वमिन्द्र वनूरहन् ॥ ४.०३०.०५

यत्रोत मर्त्याय कमरिणा इन्द्र सूर्यम् ।

प्रावः शचीभिरेतशम् ॥ ४.०३०.०६
किमादुतासि वृत्रहन्मघवन्मन्युमत्तमः ।
अत्राह दानुमातिरः ॥ ४.०३०.०७
एतद्घेदुत वीर्यमिन्द्र चकर्त्त पौंस्यम् ।
स्त्रियं यद्दुर्हणायुवं वधीर्दुहितरं दिवः ॥ ४.०३०.०८
दिवश्चिद्घा दुहितरं महान्महीयमानाम् ।
उषासमिन्द्र सं पिणक् ॥ ४.०३०.०९
अपोषा अनसः सरत्सम्पिष्टादह बिभ्युषी ।
नि यत्सीं शिश्रथद्वृषा ॥ ४.०३०.१०
एतदस्या अनः शये सुसम्पिष्टं विपाश्या ।
ससार सीं परावतः ॥ ४.०३०.११
उत सिन्धुं विबाल्यं वितस्थानामधि क्षमि ।
परि ष्ठा इन्द्र मायया ॥ ४.०३०.१२
उत शुष्णस्य धृष्णुया प्र मृक्षो अभि वेदनम् ।
पुरो यदस्य सम्पिणक् ॥ ४.०३०.१३
उत दासं कौलितरं बृहतः पर्वतादधि ।
अवाहन्निन्द्र शम्बरम् ॥ ४.०३०.१४
उत दासस्य वर्चिनः सहस्राणि शतावधीः ।
अधि पञ्च प्रधीरिव ॥ ४.०३०.१५
उत त्यं पुत्रमग्रुवः परावृक्तं शतक्रतुः ।
उक्थेष्विन्द्र आभजत् ॥ ४.०३०.१६
उत त्या तुर्वशायदू अस्नातारा शचीपतिः ।
इन्द्रो विद्वान् अपारयत् ॥ ४.०३०.१७
उत त्या सद्य आर्या सरयोरिन्द्र पारतः ।

अर्णाचित्ररथावधीः ॥ ४.०३०.१८
अनु द्वा जहिता नयोऽन्धं श्रोणं च वृत्रहन्।
न तत्ते सुम्नमष्टवे ॥ ४.०३०.१९
शतमश्मन्मयीनां पुरामिन्द्रो व्यास्यत्।
दिवोदासाय दाशुषे ॥ ४.०३०.२०
अस्वापयद्भीतये सहस्रा त्रिंशतं हथैः।
दासानामिन्द्रो मायया ॥ ४.०३०.२१
स घेदुतासि वृत्रहन्समान इन्द्र गोपतिः।
यस्ता विश्वानि चिच्युषे ॥ ४.०३०.२२
उत नूनं यदिन्द्रियं करिष्या इन्द्र पौंस्यम्।
अद्या नकिष्टदा मिनत् ॥ ४.०३०.२३
वामंवामं त आदुरे देवो ददात्वर्ष्यमा।
वामं पूषा वामं भगो वामं देवः करूळती ॥ ४.०३०.२४

कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृधः सखा।
कया शचिष्ठया वृता ॥ ४.०३१.०१
कस्त्वा सत्यो मदानां मंहिष्ठो मत्सदन्धसः।
दृष्हा चिदारुजे वसु ॥ ४.०३१.०२
अभी षु णः सखीनामविता जरितृणाम्।
शतं भवास्यूतिभिः ॥ ४.०३१.०३
अभी न आ ववृत्स्व चक्रं न वृत्तमर्वतः।
नियुद्धिश्चर्षणीनाम् ॥ ४.०३१.०४
प्रवता हि क्रतूनामा हा पदेव गच्छसि।
अभक्षि सूर्ये सचा ॥ ४.०३१.०५

सं यत्त इन्द्र मन्यवः सं चक्राणि दधन्विरे।
अध त्वे अध सूर्ये ॥ ४.०३१.०६
उत स्मा हि त्वामाहुरिन्मघवानं शचीपते।
दातारमविदीधयुम् ॥ ४.०३१.०७
उत स्मा सद्य इत्परि शशमानाय सुन्वते।
पुरू चिन्मंहसे वसु ॥ ४.०३१.०८
नहि ष्मा ते शतं चन राधो वरन्त आमुरः।
न च्यौत्नानि करिष्यतः ॥ ४.०३१.०९
अस्माँ अवन्तु ते शतमस्मान्सहस्रमूतयः।
अस्मान्विश्वा अभिष्टयः ॥ ४.०३१.१०
अस्माँ इहा वृणीष्व सख्याय स्वस्तये।
महो राये दिवित्मते ॥ ४.०३१.११
अस्माँ अविद्धि विश्वहेन्द्र राया परीणसा।
अस्मान्विश्वाभिरूतिभिः ॥ ४.०३१.१२
अस्मभ्यं ताँ अपा वृधि व्रजाँ अस्तेव गोमतः।
नवाभिरिन्द्रोतिभिः ॥ ४.०३१.१३
अस्माकं धृष्णुया रथो द्युमाँ इन्द्रानपच्युतः।
गव्युरश्वयुरीयते ॥ ४.०३१.१४
अस्माकमुत्तमं कृधि श्रवो देवेषु सूर्य।
वर्षिष्ठं द्यामिवोपरि ॥ ४.०३१.१५

आ तू न इन्द्र वृत्रहन्नस्माकमर्धमा गहि।
महान्महीभिरूतिभिः ॥ ४.०३२.०१
भूमिश्चिद्घासि तूतुजिरा चित्र चित्रिणीष्वा।

चित्रं कृणोष्युतये ॥ ४.०३२.०२
दभ्रेभिश्चिच्छशीयांसं हंसि ब्राधन्तमोजसा ।
सखिभिर्ये त्वे सचा ॥ ४.०३२.०३
वयमिन्द्र त्वे सचा वयं त्वाभि नोनुमः ।
अस्माँअस्माँ इदुदव ॥ ४.०३२.०४
स नश्चित्राभिरद्रिवोऽनवद्याभिरूतिभिः ।
अनाधृष्टाभिरा गहि ॥ ४.०३२.०५
भूयामो षु त्वावतः सखाय इन्द्र गोमतः ।
युजो वाजाय घृष्वये ॥ ४.०३२.०६
त्वं ह्येक ईशिष इन्द्र वाजस्य गोमतः ।
स नो यन्धि महीमिषम् ॥ ४.०३२.०७
न त्वा वरन्ते अन्यथा यद्वित्ससि स्तुतो मघम् ।
स्तोतृभ्य इन्द्र गिर्वणः ॥ ४.०३२.०८
अभि त्वा गोतमा गिरानूषत प्र दावने ।
इन्द्र वाजाय घृष्वये ॥ ४.०३२.०९
प्र ते वोचाम वीर्या या मन्दसान आरुजः ।
पुरो दासीरभीत्य ॥ ४.०३२.१०
ता ते गृणन्ति वेधसो यानि चकर्थ पौस्या ।
सुतेष्विन्द्र गिर्वणः ॥ ४.०३२.११
अवीवृधन्त गोतमा इन्द्र त्वे स्तोमवाहसः ।
ऐषु धा वीरवद्यशः ॥ ४.०३२.१२
यच्चिद्धि शश्वतामसीन्द्र साधारणस्त्वम् ।
तं त्वा वयं हवामहे ॥ ४.०३२.१३
अर्वाचीनो वसो भवास्मे सु मत्स्वान्धसः ।

सोमानामिन्द्र सोमपाः ॥ ४.०३२.१४
अस्माकं त्वा मतीनामा स्तोम इन्द्र यच्छतु।
अर्वागा वर्तया हरी ॥ ४.०३२.१५
पुरोळाशं च नो घसो जोषयासे गिरश्च नः।
वधूयुरिव योषणाम् ॥ ४.०३२.१६
सहस्रं व्यतीनां युक्तानामिन्द्रमीमहे।
शतं सोमस्य खार्यः ॥ ४.०३२.१७
सहस्रा ते शता वयं गवामा च्यावयामसि।
अस्मत्रा राध एतु ते ॥ ४.०३२.१८
दश ते कलशानां हिरण्यानामधीमहि।
भूरिदा असि वृत्रहन् ॥ ४.०३२.१९
भूरिदा भूरि देहि नो मा दभ्रं भूर्या भर।
भूरि घेदिन्द्र दित्ससि ॥ ४.०३२.२०
भूरिदा ह्यसि श्रुतः पुरुत्रा शूर वृत्रहन्।
आ नो भजस्व राधसि ॥ ४.०३२.२१
प्र ते बभ्रू विचक्षण शंसामि गोषणो नपात्।
माभ्यां गा अनु शिश्रथः ॥ ४.०३२.२२
कनीनकेव विद्रथे नवे द्रुपदे अभके।
बभ्रू यामेषु शोभते ॥ ४.०३२.२३
अरं म उस्रयाम्णेऽरमनुस्रयाम्णे।
बभ्रू यामेष्वसिधा ॥ ४.०३२.२४

प्र ऋभुभ्यो दूतमिव वाचमिष्य उपस्तिरे श्वैतरीं धेनुमीळे।

ये वातजूतास्तरणिभिरेवैः परि द्यां सद्यो अपसो बभूवुः ॥ ४.०३३.०१

यदारमक्रवृभवः पितृभ्यां परिविष्टी वेषणा दंसनाभिः।
 आदिद्देवानामुप सख्यमायन्धीरासः पुष्टिमवहन्मनायै ॥ ४.०३३.०२
 पुनर्ये चक्रुः पितरा युवाना सना यूपेव जरणा शयाना।
 ते वाजो विभ्वाँ ऋभुरिन्द्रवन्तो मधुप्सरसो नोऽवन्तु यज्ञम् ॥ ४.०३३.०३
 यत्संवत्समृभवो गामरक्षन्त्यत्संवत्समृभवो मा अपिंशन्।
 यत्संवत्समभरन्भासो अस्यास्ताभिः शमीभिरमृतत्वमाशुः ॥ ४.०३३.०४
 ज्येष्ठ आह चमसा द्वा करेति कनीयान्तीन्कृणवामेत्याह।
 कनिष्ठ आह चतुरस्करेति त्वष्ट ऋभवस्तत्पनयद्वचो वः ॥ ४.०३३.०५
 सत्यमूचुर्नर एवा हि चक्रुरनु स्वधामृभवो जग्मुरेताम्।
 विभ्राजमानाँश्चमसाँ अहेवावेनत्त्वष्टा चतुरो ददृश्वान् ॥ ४.०३३.०६
 द्वादश द्यून्यदगोह्यस्यातिथ्ये रणवृभवः ससन्तः।
 सुक्षेत्राकृण्वन्नयन्त सिन्धून्धन्वातिष्ठन्नोषधीर्निम्नमापः ॥ ४.०३३.०७
 रथं ये चक्रुः सुवृतं नरेष्ठां ये धेनुं विश्वजुवं विश्वरूपाम्।
 त आ तक्षन्त्वृभवो रयिं नः स्ववसः स्वपसः सुहस्ताः ॥ ४.०३३.०८
 अपो ह्येषामजुषन्त देवा अभि क्रत्वा मनसा दीध्यानाः।
 वाजो देवानामभवत्सुकर्मेन्द्रस्य ऋभुक्षा वरुणस्य विभ्वा ॥ ४.०३३.०९
 ये हरी मेधयोक्था मदन्त इन्द्राय चक्रुः सुयुजा ये अश्वा।
 ते रायस्पोषं द्रविणान्यस्मे धत्त ऋभवः क्षेमयन्तो न मित्रम् ॥ ४.०३३.१०
 इदाहः पीतिमुत वो मदं धुर्न ऋते श्रान्तस्य सख्याय देवाः।
 ते नूनमस्मे ऋभवो वसूनि तृतीये अस्मिन्सवने दधात ॥ ४.०३३.११

ऋभुर्विभ्वा वाज इन्द्रो नो अच्छेमं यज्ञं रत्नधेयोप यात।
 इदा हि वो धिषणा देव्यह्वामधात्पीतिं सं मदा अगमता वः ॥ ४.०३४.०१
 विदानासो जन्मनो वाजरत्ना उत ऋतुभिरृभवो मादयध्वम्।

सं वो मदा अग्मत सं पुरंधिः सुवीरामस्मे रयिमेरयध्वम् ॥ ४.०३४.०२
अयं वो यज्ञ ऋभवोऽकारि यमा मनुष्वत्प्रदिवो दधिध्वे।
प्र वोऽच्छा जुजुषाणासो अस्थुरभूत विश्वे अग्रियोत वाजाः ॥ ४.०३४.०३
अभूदु वो विधते रत्नधेयमिदा नरो दाशुषे मर्त्याय।
पिबत वाजा ऋभवो ददे वो महि तृतीयं सवनं मदाय ॥ ४.०३४.०४
आ वाजा यातोप न ऋभुक्षा महो नरो द्रविणसो गृणानाः।
आ वः पीतयोऽभिपित्वे अह्नामिमा अस्तं नवस्व इव ग्मन् ॥ ४.०३४.०५
आ नपातः शवसो यातनोपेमं यज्ञं नमसा हूयमानाः।
सजोषसः सूरयो यस्य च स्थ मध्वः पात रत्नधा इन्द्रवन्तः ॥ ४.०३४.०६
सजोषा इन्द्र वरुणेन सोमं सजोषाः पाहि गिर्वणो मरुद्भिः।
अग्रेपाभिरृतुपाभिः सजोषा ग्रास्पत्नीभी रत्नधाभिः सजोषाः ॥ ४.०३४.०७
सजोषस आदित्यैर्मादयध्वं सजोषस ऋभवः पर्वतेभिः।
सजोषसो दैव्येना सवित्रा सजोषसः सिन्धुभी रत्नधेभिः ॥ ४.०३४.०८
ये अश्विना ये पितरा य ऊती धेनुं ततक्षुरभवो ये अश्वा।
ये अंसत्रा य ऋधग्रोदसी ये विभवो नरः स्वपत्यानि चक्रुः ॥ ४.०३४.०९
ये गोमन्तं वाजवन्तं सुवीरं रयिं धत्थ वसुमन्तं पुरुक्षुम्।
ते अग्रेपा ऋभवो मन्दसाना अस्मे धत्त ये च रातिं गृणन्ति ॥ ४.०३४.१०
नापाभूत न वोऽतीतृषामानिःशस्ता ऋभवो यज्ञे अस्मिन्।
समिन्द्रेण मदथ सं मरुद्भिः सं राजभी रत्नधेयाय देवाः ॥ ४.०३४.११

इहोप यात शवसो नपातः सौधन्वना ऋभवो माप भूत।
अस्मिन्हि वः सवने रत्नधेयं गमन्त्विन्द्रमनु वो मदासः ॥ ४.०३५.०१
आगन्नृभूणामिह रत्नधेयमभूत्सोमस्य सुषुतस्य पीतिः।
सुकृत्यया यत्स्वपस्यया चँ एकं विचक्र चमसं चतुर्धा ॥ ४.०३५.०२

व्यकृणोत चमसं चतुर्धा सखे वि शिक्षेत्यब्रवीत।

अथैत वाजा अमृतस्य पन्थां गणं देवानामृभवः सुहस्ताः ॥ ४.०३५.०३

किम्मयः स्विच्चमस एष आस यं काव्येन चतुरो विचक्र।

अथा सुनुध्वं सवनं मदाय पात ऋभवो मधुनः सोम्यस्य ॥ ४.०३५.०४

शच्याकर्त पितरा युवाना शच्याकर्त चमसं देवपानम्।

शच्या हरी धनुतरावतष्ट्रेन्द्रवाहावृभवो वाजरत्नाः ॥ ४.०३५.०५

यो वः सुनोत्यभिपित्वे अह्नां तीव्रं वाजासः सवनं मदाय।

तस्मै रयिमृभवः सर्ववीरमा तक्षत वृषणो मन्दसानाः ॥ ४.०३५.०६

प्रातः सुतमपिबो हर्यश्व माध्यंदिनं सवनं केवलं ते।

समृभुभिः पिबस्व रत्नधेभिः सखीर्याँ इन्द्र चकृषे सुकृत्या ॥ ४.०३५.०७

ये देवासो अभवता सुकृत्या श्येना इवेदधि दिवि निषेद।

ते रत्नं धात शवसो नपातः सौधन्वना अभवतामृतासः ॥ ४.०३५.०८

यत्तृतीयं सवनं रत्नधेयमकृणुध्वं स्वपस्या सुहस्ताः।

तदृभवः परिषिक्तं व एतत्सं मदेभिरिन्द्रियेभिः पिबध्वम् ॥ ४.०३५.०९

अनश्वो जातो अनभीशुरुक्थ्यो रथस्त्रिचक्रः परि वर्तते रजः।

महत्तद्वो देव्यस्य प्रवाचनं द्यामृभवः पृथिवीं यच्च पुष्यथ ॥ ४.०३६.०१

रथं ये चक्रुः सुवृतं सुचेतसोऽविह्वरन्तं मनसस्परि ध्यया।

ताँ ऊ न्वस्य सवनस्य पीतय आ वो वाजा ऋभवो वेदयामसि ॥ ४.०३६.०२

तद्वो वाजा ऋभवः सुप्रवाचनं देवेषु विभवो अभवन्महित्वनम्।

जिव्री यत्सन्ता पितरा सनाजुरा पुनर्युवाना चरथाय तक्षथ ॥ ४.०३६.०३

एकं वि चक्र चमसं चतुर्वयं निश्चर्मणो गामरिणीत धीतिभिः।

अथा देवेष्वमृतत्वमानश श्रुष्टी वाजा ऋभवस्तद्व उक्थ्यम् ॥ ४.०३६.०४

ऋभुतो रयिः प्रथमश्रवस्तमो वाजश्रुतासो यमजीजनन्नरः।

विभ्वतष्टो विदथेषु प्रवाच्यो यं देवासोऽवथा स विचर्षणिः ॥ ४.०३६.०५
स वाज्यर्वा स ऋषिर्वचस्यया स शूरो अस्ता पृतनासु दुष्टरः ।
स रायस्पोषं स सुवीर्यं दधे यं वाजो विभ्वाँ ऋभवो यमाविषुः ॥ ४.०३६.०६
श्रेष्ठं वः पेशो अधि धायि दर्शतं स्तोमो वाजा ऋभवस्तं जुजुष्टन ।
धीरासो हि ष्ठा कवयो विपश्चितस्तान्व एना ब्रह्मणा वेदयामसि ॥ ४.०३६.०७
यूयमस्मभ्यं धिषणाभ्यस्परि विद्वांसो विश्वा नर्याणि भोजना ।
द्युमन्तं वाजं वृषशुष्ममुत्तममा नो रयिमृभवस्तक्षता वयः ॥ ४.०३६.०८
इह प्रजामिह रयिं रराणा इह श्रवो वीरवत्तक्षता नः ।
येन वयं चितयेमात्यन्यान्तं वाजं चित्रमृभवो ददा नः ॥ ४.०३६.०९

उप नो वाजा अध्वरमृभुक्षा देवा यात पथिभिर्देवयानैः ।
यथा यज्ञं मनुषो विक्ष्वासु दधिध्वे रण्वाः सुदिनेष्वहाम् ॥ ४.०३७.०१
ते वो हृदे मनसे सन्तु यज्ञा जुष्टासो अद्य घृतनिर्णिजो गुः ।
प्र वः सुतासो हरयन्त पूर्णाः क्रत्वे दक्षाय हर्षयन्त पीताः ॥ ४.०३७.०२
त्र्युदायं देवहितं यथा वः स्तोमो वाजा ऋभुक्षणो ददे वः ।
जुह्वे मनुष्वदुपरासु विक्षु युष्मे सचा बृहद्विवेषु सोमम् ॥ ४.०३७.०३
पीवोअश्वाः शुचद्रथा हि भूतायःशिप्रा वाजिनः सुनिष्काः ।
इन्द्रस्य सूनो शवसो नपातोऽनु वश्चेत्यग्रियं मदाय ॥ ४.०३७.०४
ऋभुमृभुक्षणो रयिं वाजे वाजिन्तमं युजम् ।
इन्द्रस्वन्तं हवामहे सदासातममश्विनम् ॥ ४.०३७.०५
सेट्भवो यमवथ यूयमिन्द्रश्च मर्त्यम् ।
स धीभिरस्तु सनिता मेधसाता सो अर्वता ॥ ४.०३७.०६
वि नो वाजा ऋभुक्षणः पथश्चितन यष्टवे ।
अस्मभ्यं सूरयः स्तुता विश्वा आशास्तरीषणि ॥ ४.०३७.०७

तं नो वाजा ऋभुक्षण इन्द्र नासत्या रयिम्।

समश्वं चर्षणिभ्य आ पुरु शस्त मघत्तये ॥ ४.०३७.०८

उतो हि वां दात्रा सन्ति पूर्वा या पूरुभ्यस्त्रसदस्युर्नितोशे।

क्षेत्रासां ददथुरुर्वरासां घनं दस्युभ्यो अभिभूतिमुग्रम् ॥ ४.०३८.०१

उत वाजिनं पुरुनिष्पिध्वानं दधिक्रामु ददथुर्विश्वकृष्टिम्।

ऋजिप्यं श्येनं प्रुषितप्सुमाशुं चर्कृत्यमर्यो नृपतिं न शूरम् ॥ ४.०३८.०२

यं सीमनु प्रवतेव द्रवन्तं विश्वः पूरुर्मदति हर्षमाणः।

पड्भिर्गृध्यन्तं मेधयुं न शूरं रथतुरं वातमिव ध्रजन्तम् ॥ ४.०३८.०३

यः स्मारुन्धानो गध्या समत्सु सनुतरश्चरति गोषु गच्छन्।

आविरृजीको विदथा निचिक्वत्तिरो अरतिं पर्याप आयोः ॥ ४.०३८.०४

उत स्मैनं वस्त्रमथिं न तायुमनु क्रोशन्ति क्षितयो भरेषु।

नीचायमानं जसुरिं न श्येनं श्रवश्चाच्छा पशुमच्च यूथम् ॥ ४.०३८.०५

उत स्मासु प्रथमः सरिष्यन्नि वेवेति श्रेणिभी रथानाम्।

स्रजं कृण्वानो जन्यो न शुभ्वा रेणुं रेरिहत्किरणं ददश्वान् ॥ ४.०३८.०६

उत स्य वाजी सहुरिरृतावा शुश्रूषमाणस्तन्वा समर्ये।

तुरं यतीषु तुरयन्त्रजिप्योऽधि भ्रुवोः किरते रेणुमृञ्जन् ॥ ४.०३८.०७

उत स्मास्य तन्यतोरिव द्यौरृघायतो अभियुजो भयन्ते।

यदा सहस्रमभि षीमयोधीद्दुर्वर्तुः स्मा भवति भीम ऋञ्जन् ॥ ४.०३८.०८

उत स्मास्य पनयन्ति जना जूतिं कृष्टिप्रो अभिभूतिमाशोः।

उतैनमाहुः समिथे वियन्तः परा दधिक्रा असरत्सहस्रैः ॥ ४.०३८.०९

आ दधिक्राः शवसा पञ्च कृष्टीः सूर्य इव ज्योतिषापस्ततान।

सहस्रसाः शतसा वाज्यर्वा पृणक्तु मध्वा समिमा वचांसि ॥ ४.०३८.१०

आशुं दधिक्रां तमु नु ष्टवाम दिवस्पृथिव्या उत चर्किराम।
उच्छन्तीर्मांमुषसः सूदयन्त्वति विश्वानि दुरितानि पर्षन् ॥ ४.०३९.०१
महश्चर्कर्म्यर्वतः क्रतुप्रा दधिक्राव्णः पुरुवारस्य वृष्णः।
यं पूरुभ्यो दीदिवांसं नाग्निं ददथुर्मित्रावरुणा ततुरिम् ॥ ४.०३९.०२
यो अश्वस्य दधिक्राव्णो अकारीत्समिद्धे अग्रा उषसो व्युष्टौ।
अनागसं तमदितिः कृणोतु स मित्रेण वरुणेना सजोषाः ॥ ४.०३९.०३
दधिक्राव्ण इष ऊर्जो महो यदमन्महि मरुतां नाम भद्रम्।
स्वस्तये वरुणं मित्रमग्निं हवामह इन्द्रं वज्रबाहुम् ॥ ४.०३९.०४
इन्द्रमिवेदुभये वि ह्वयन्त उदीराणा यज्ञमुपप्रयन्तः।
दधिक्रामु सूदनं मर्त्याय ददथुर्मित्रावरुणा नो अश्वम् ॥ ४.०३९.०५
दधिक्राव्णो अकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः।
सुरभि नो मुखा करत्प्र ण आयूंषि तारिषत् ॥ ४.०३९.०६

दधिक्राव्ण इदु नु चर्किराम विश्वा इन्मामुषसः सूदयन्तु।
अपामग्रेरुषसः सूर्यस्य बृहस्पतेराङ्गिरसस्य जिष्णोः ॥ ४.०४०.०१
सत्वा भरिषो गविषो दुवन्यसच्छ्रवस्यादिष उषसस्तुरण्यसत्।
सत्यो द्रवो द्रवरः पतंगरो दधिक्रावेषमूर्जं स्वर्जनत् ॥ ४.०४०.०२
उत स्मास्य द्रवतस्तुरण्यतः पर्णं न वेरनु वाति प्रगर्धिनः।
श्येनस्येव ध्रजतो अङ्गसं परि दधिक्राव्णः सहोर्जा तरित्रतः ॥ ४.०४०.०३
उत स्य वाजी क्षिपणिं तुरण्यति ग्रीवायां बद्धो अपिकक्ष आसनि।
क्रतुं दधिक्रा अनु संतवीत्वत्पथामङ्गस्यन्वापनीफणत् ॥ ४.०४०.०४
हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्भोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत्।
नृषद्वरसद्वतसद्व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतम् ॥ ४.०४०.०५

इन्द्रा को वां वरुणा सुम्नमाप स्तोमो हविष्माँ अमृतो न होता ।
 यो वां हृदि क्रतुमाँ अस्मदुक्तः पस्पर्शदिन्द्रावरुणा नमस्वान् ॥ ४.०४१.०१
 इन्द्रा ह यो वरुणा चक्र आपी देवौ मर्तः सख्याय प्रयस्वान् ।
 स हन्ति वृत्रा समिथेषु शत्रूनवोभिर्वा महद्भिः स प्र शृण्वे ॥ ४.०४१.०२
 इन्द्रा ह रत्नं वरुणा धेष्ठेत्या नृभ्यः शशमानेभ्यस्ता ।
 यदी सखाया सख्याय सोमैः सुतेभिः सुप्रयसा मादयैते ॥ ४.०४१.०३
 इन्द्रा युवं वरुणा दिद्युमस्मिन्नोजिष्ठमुग्रा नि वधिष्टं वज्रम् ।
 यो नो दुरेवो वृकतिर्दभीतिस्तस्मिन्मिमाथामभिभूत्योजः ॥ ४.०४१.०४
 इन्द्रा युवं वरुणा भूतमस्या धियः प्रेतारा वृषभेव धेनोः ।
 सा नो दुहीयद्यवसेव गत्वी सहस्रधारा पयसा मही गौः ॥ ४.०४१.०५
 तोके हिते तनय उर्वरासु सूरौ दृशीके वृषणश्च पौंस्ये ।
 इन्द्रा नो अत्र वरुणा स्यातामवोभिर्दस्मा परितक्म्यायाम् ॥ ४.०४१.०६
 युवामिद्ध्यवसे पूर्व्याय परि प्रभूती गविषः स्वापी ।
 वृणीमहे सख्याय प्रियाय शूरा मंहिष्ठा पितरेव शम्भू ॥ ४.०४१.०७
 ता वां धियोऽवसे वाजयन्तीराजिं न जग्मुर्युवयूः सुदानू ।
 श्रिये न गाव उप सोममस्थुरिन्द्रं गिरो वरुणं मे मनीषाः ॥ ४.०४१.०८
 इमा इन्द्रं वरुणं मे मनीषा अग्मन्नुप द्रविणमिच्छमानाः ।
 उपेमस्थुर्जोष्ठार इव वस्वो रघ्वीरिव श्रवसो भिक्षमाणाः ॥ ४.०४१.०९
 अश्व्यस्य त्मना रथ्यस्य पुष्टेर्नित्यस्य रायः पतयः स्याम ।
 ता चक्राणा ऊतिभिर्नव्यसीभिरस्मत्रा रायो नियुतः सचन्ताम् ॥ ४.०४१.१०
 आ नो बृहन्ता बृहतीभिरूती इन्द्र यातं वरुण वाजसातौ ।
 यद्दिद्यवः पृतनासु प्रक्रीळान्तस्य वां स्याम सनितार आजेः ॥ ४.०४१.११
 मम द्विता राष्ट्रं क्षत्रियस्य विश्वायोर्विश्वे अमृता यथा नः ।

क्रतुं सचन्ते वरुणस्य देवा राजामि कृष्टेरुपमस्य वव्रेः ॥ ४.०४२.०१

अहं राजा वरुणो मह्यं तान्यसुर्याणि प्रथमा धारयन्त ।

क्रतुं सचन्ते वरुणस्य देवा राजामि कृष्टेरुपमस्य वव्रेः ॥ ४.०४२.०२

अहमिन्द्रो वरुणस्ते महित्वोर्वी गभीरे रजसी सुमेके ।

त्वष्टेव विश्वा भुवनानि विद्वान्समैरयं रोदसी धारयं च ॥ ४.०४२.०३

अहमपो अपिन्वमुक्षमाणा धारयं दिवं सदन ऋतस्य ।

ऋतेन पुत्रो अदितेरृतावोत त्रिधातु प्रथयद्वि भूम ॥ ४.०४२.०४

मां नरः स्वश्वा वाजयन्तो मां वृताः समरणे हवन्ते ।

कृणोम्याजिं मघवाहमिन्द्र इयर्मि रेणुमभिभूत्योजाः ॥ ४.०४२.०५

अहं ता विश्वा चकरं नकिर्मा दैव्यं सहो वरते अप्रतीतम् ।

यन्मा सोमासो ममदन्यदुक्थोभे भयेते रजसी अपारे ॥ ४.०४२.०६

विदुष्टे विश्वा भुवनानि तस्य ता प्र ब्रवीषि वरुणाय वेधः ।

त्वं वृत्राणि शृण्विषे जघन्वान्त्वं वृताँ अरिणा इन्द्र सिन्धून् ॥ ४.०४२.०७

अस्माकमत्र पितरस्त आसन्सप्त ऋषयो दौर्गहे बध्यमाने ।

त आयजन्त त्रसदस्युमस्या इन्द्रं न वृत्रतुरमर्धदेवम् ॥ ४.०४२.०८

पुरुकुत्सानी हि वामदाशद्भ्येभिरिन्द्रावरुणा नमोभिः ।

अथा राजानं त्रसदस्युमस्या वृत्रहणं ददथुरर्धदेवम् ॥ ४.०४२.०९

राया वयं ससवांसो मदेम हव्येन देवा यवसेन गावः ।

तां धेनुमिन्द्रावरुणा युवं नो विश्वाहा धत्तमनपस्फुरन्तीम् ॥ ४.०४२.१०

क उ श्रवत्कतमो यज्ञियानां वन्दारु देवः कतमो जुषाते ।

कस्येमां देवीममृतेषु प्रेषां हृदि श्रेषाम सुष्टुतिं सुहव्याम् ॥ ४.०४३.०१

को मृळाति कतम आगमिष्ठो देवानामु कतमः शम्भविष्ठः ।

रथं कमाहुर्द्रवदश्वमाशुं यं सूर्यस्य दुहितावृणीत ॥ ४.०४३.०२

मक्षू हि ष्मा गच्छथ ईवतो द्यूनिन्द्रो न शक्तिं परितक्म्यायाम्।
दिव आजाता दिव्या सुपर्णा कया शचीनां भवथः शचिष्ठा ॥ ४.०४३.०३
का वां भूदुपमातिः कया न आश्विना गमथो ह्यमाना।
को वां महश्चित्यजसो अभीक उरुष्यतं माध्वी दस्रा न ऊती ॥ ४.०४३.०४
उरु वां रथः परि नक्षति द्यामा यत्समुद्रादभि वर्तते वाम्।
मध्वा माध्वी मधु वां पृषायन्यत्सीं वां पृक्षो भुरजन्त पक्काः ॥ ४.०४३.०५
सिन्धुर्ह वां रसया सिञ्चदश्वान्घृणा वयोऽरुषासः परि ग्मन्।
तदू षु वामजिरं चेति यानं येन पती भवथः सूर्यायाः ॥ ४.०४३.०६
इहेह यद्वां समना पपृक्षे सेयमस्मे सुमतिर्वाजरत्ना।
उरुष्यतं जरितारं युवं ह श्रितः कामो नासत्या युवद्रिक् ॥ ४.०४३.०७

तं वां रथं वयमद्या हुवेम पृथुज्रयमश्विना संगतिं गोः।
यः सूर्या वहति वन्धुरायुर्गिर्वाहसं पुरुतमं वसूयुम् ॥ ४.०४४.०१
युवं श्रियमश्विना देवता तां दिवो नपाता वनथः शचीभिः।
युवोर्वपुरभि पृक्षः सचन्ते वहन्ति यत्ककुहासो रथे वाम् ॥ ४.०४४.०२
को वामद्या करते रातहव्य ऊतये वा सुतपेयाय वार्कैः।
ऋतस्य वा वनुषे पूर्व्याय नमो येमानो अश्विना ववर्तत् ॥ ४.०४४.०३
हिरण्ययेन पुरुभू रथेनेमं यज्ञं नासत्योप यातम्।
पिबाथ इन्मधुनः सोम्यस्य दधथो रत्नं विधते जनाय ॥ ४.०४४.०४
आ नो यातं दिवो अच्छा पृथिव्या हिरण्ययेन सुवृता रथेन।
मा वामन्ये नि यमन्देवयन्तः सं यद्दे नाभिः पूर्व्या वाम् ॥ ४.०४४.०५
नू नो रयिं पुरुवीरं बृहन्तं दस्रा मिमाथामुभयेष्वस्मे।
नरो यद्वामश्विना स्तोममावन्सधस्तुतिमाजमीळ्हासो अग्मन् ॥ ४.०४४.०६
इहेह यद्वां समना पपृक्षे सेयमस्मे सुमतिर्वाजरत्ना।

उरुष्यतं जरितारं युवं ह श्रितः कामो नासत्या युवद्रिक् ॥ ४.०४४.०७

एष स्य भानुरुदियर्ति युज्यते रथः परिज्मा दिवो अस्य सानवि।

पृक्षासो अस्मिन्मिथुना अधि त्रयो दृतिस्तुरीयो मधुनो वि रप्शते ॥ ४.०४५.०१

उद्धां पृक्षासो मधुमन्त ईरते रथा अश्वास उषसो व्युष्टिषु।

अपोर्णुवन्तस्तम आ परीवृतं स्वर्णं शुक्रं तन्वन्त आ रजः ॥ ४.०४५.०२

मध्वः पिबतं मधुपेभिरासभिरुत प्रियं मधुने युञ्जाथां रथम्।

आ वर्तनिं मधुना जिन्वथस्पथो दृतिं वहेथे मधुमन्तमश्विना ॥ ४.०४५.०३

हंसासो ये वां मधुमन्तो अस्त्रिधो हिरण्यपर्णा उहुव उषर्बुधः।

उदप्रुतो मन्दिनो मन्दिनिस्पृशो मध्वो न मक्षः सवनानि गच्छथः ॥ ४.०४५.०४

स्वध्वरासो मधुमन्तो अग्रय उस्त्रा जरन्ते प्रति वस्तोरश्विना।

यन्निक्तहस्तस्तरणिर्विचक्षणः सोमं सुषाव मधुमन्तमद्रिभिः ॥ ४.०४५.०५

आकेनिपासो अहभिर्दविध्वतः स्वर्णं शुक्रं तन्वन्त आ रजः।

सूरश्चिदश्वान्युयुजान ईयते विश्वाँ अनु स्वधया चेतथस्पथः ॥ ४.०४५.०६

प्र वामवोचमश्विना धियंधा रथः स्वश्वो अजरो यो अस्ति।

येन सद्यः परि रजांसि याथो हविष्मन्तं तरणिं भोजमच्छ ॥ ४.०४५.०७

अग्रं पिबा मधूनां सुतं वायो दिविष्टिषु।

त्वं हि पूर्वपा असि ॥ ४.०४६.०१

शतेना नो अभिष्टिभिर्नियुत्वाँ इन्द्रसारथिः।

वायो सुतस्य तृम्पतम् ॥ ४.०४६.०२

आ वां सहस्रं हरय इन्द्रवायू अभि प्रयः।

वहन्तु सोमपीतये ॥ ४.०४६.०३

रथं हिरण्यवन्धुरमिन्द्रवायू स्वध्वरम्।

आ हि स्थाथो दिविस्पृशम् ॥ ४.०४६.०४
रथेन पृथुपाजसा दाश्वान्समुप गच्छतम् ।
इन्द्रवायू इहा गतम् ॥ ४.०४६.०५
इन्द्रवायू अयं सुतस्तं देवेभिः सजोषसा ।
पिबतं दाशुषो गृहे ॥ ४.०४६.०६
इह प्रयाणमस्तु वामिन्द्रवायू विमोचनम् ।
इह वां सोमपीतये ॥ ४.०४६.०७

वायो शुक्रो अयामि ते मध्वो अग्रं दिविष्टिषु ।
आ याहि सोमपीतये स्पार्हो देव नियुत्वता ॥ ४.०४७.०१
इन्द्रश्च वायवेषां सोमानां पीतिमर्हथः ।
युवां हि यन्तीन्द्रवो निम्नमापो न सध्यक् ॥ ४.०४७.०२
वायविन्द्रश्च शुष्मिणा सरथं शवसस्पती ।
नियुत्वन्ता न ऊतय आ यातं सोमपीतये ॥ ४.०४७.०३
या वां सन्ति पुरुस्पृहो नियुतो दाशुषे नरा ।
अस्मे ता यज्ञवाहसेन्द्रवायू नि यच्छतम् ॥ ४.०४७.०४

विहि होत्रा अवीता विपो न रायो अर्यः ।
वायवा चन्द्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥ ४.०४८.०१
निर्युवाणो अशस्तीर्नियुत्वाँ इन्द्रसारथिः ।
वायवा चन्द्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥ ४.०४८.०२
अनु कृष्णे वसुधिती येमाते विश्वपेशसा ।
वायवा चन्द्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥ ४.०४८.०३
वहन्तु त्वा मनोयुजो युक्तासो नवतिर्नव ।

वायवा चन्द्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥ ४.०४८.०४
वायो शतं हरीणां युवस्व पोष्याणाम्।
उत वा ते सहस्रिणो रथ आ यातु पाजसा ॥ ४.०४८.०५

इदं वामास्ये हविः प्रियमिन्द्राबृहस्पती।
उक्थं मदश्च शस्यते ॥ ४.०४९.०१
अयं वां परि षिच्यते सोम इन्द्राबृहस्पती।
चारुर्मदाय पीतये ॥ ४.०४९.०२
आ न इन्द्राबृहस्पती गृहमिन्द्रश्च गच्छतम्।
सोमपा सोमपीतये ॥ ४.०४९.०३
अस्मे इन्द्राबृहस्पती रयिं धत्तं शतग्विनम्।
अश्वावन्तं सहस्रिणम् ॥ ४.०४९.०४
इन्द्राबृहस्पती वयं सुते गीर्भिर्हवामहे।
अस्य सोमस्य पीतये ॥ ४.०४९.०५
सोममिन्द्राबृहस्पती पिबतं दाशुषो गृहे।
मादयेथां तदोकसा ॥ ४.०४९.०६

यस्तस्तम्भ सहसा वि ज्मो अन्तान्बृहस्पतिस्त्रिषधस्थो रवेण।
तं प्रत्नास ऋषयो दीधानाः पुरो विप्रा दधिरे मन्द्रजिह्वम् ॥ ४.०५०.०१
धुनेतयः सुप्रकेतं मदन्तो बृहस्पते अभि ये नस्ततस्त्रे।
पृषन्तं सृप्रमदब्धमूर्व बृहस्पते रक्षतादस्य योनिम् ॥ ४.०५०.०२
बृहस्पते या परमा परावदत आ त ऋतस्पृशो नि षेदुः।
तुभ्यं खाता अवता अद्रिदुग्धा मध्वः श्रोतन्त्यभितो विरप्शाम् ॥ ४.०५०.०३
बृहस्पतिः प्रथमं जायमानो महो ज्योतिषः परमे व्योमन्।

सप्तास्यस्तुविजातो रवेण वि सप्तरश्मिरधमत्तमांसि ॥ ४.०५०.०४
स सुष्टुभा स ऋकता गणेन वलं रुरोज फलिगं रवेण।
बृहस्पतिरुस्रिया हव्यसूदः कनिक्रदद्वावशतीरुदाजत् ॥ ४.०५०.०५
एवा पित्रे विश्वदेवाय वृष्णे यज्ञैर्विधेम नमसा हविर्भिः।
बृहस्पते सुप्रजा वीरवन्तो वयं स्याम पतयो रयीणाम् ॥ ४.०५०.०६
स इद्राजा प्रतिजन्यानि विश्वा शुष्मेण तस्थावभि वीर्येण।
बृहस्पतिं यः सुभृतं बिभर्ति वल्गूयति वन्दते पूर्वभाजम् ॥ ४.०५०.०७
स इत्क्षेति सुधित ओकसि स्वे तस्मा इळा पिन्वते विश्वदानीम्।
तस्मै विशः स्वयमेवा नमन्ते यस्मिन्ब्रह्मा राजनि पूर्व एति ॥ ४.०५०.०८
अप्रतीतो जयति सं धनानि प्रतिजन्यान्युत या सजन्या।
अवस्यवे यो वरिवः कृणोति ब्रह्मणे राजा तमवन्ति देवाः ॥ ४.०५०.०९
इन्द्रश्च सोमं पिबतं बृहस्पतेऽस्मिन्यज्ञे मन्दसाना वृषण्वसू।
आ वां विशन्त्विन्दवः स्वाभुवोऽस्मे रयिं सर्ववीरं नि यच्छतम् ॥ ४.०५०.१०
बृहस्पत इन्द्र वर्धतं नः सचा सा वां सुमतिर्भूत्वस्मे।
अविष्टं धियो जिगृतं पुरंधीर्जजस्तमर्यो वनुषामरातीः ॥ ४.०५०.११
इदमु त्यत्पुरुतमं पुरस्ताज्ज्योतिस्तमसो वयुनावदस्थात्।
नूनं दिवो दुहितरो विभातीर्गातुं कृणवन्नुषसो जनाय ॥ ४.०५१.०१
अस्थुरु चित्रा उषसः पुरस्तान्मिता इव स्वरवोऽध्वरेषु।
व्यू व्रजस्य तमसो द्वारोच्छन्तीरव्रञ्छुचयः पावकाः ॥ ४.०५१.०२
उच्छन्तीरद्य चितयन्त भोजान्नाधोदेयायोषसो मघोनीः।
अचित्रे अन्तः पणयः ससन्त्वबुध्यमानास्तमसो विमध्ये ॥ ४.०५१.०३
कुवित्स देवीः सनयो नवो वा यामो बभूयादुषसो वो अद्य।
येना नवग्वे अङ्गिरे दशग्वे सप्तास्ये रेवती रेवदूष ॥ ४.०५१.०४

यूयं हि देवीरृतयुग्भिरश्वैः परिप्रयाथ भुवनानि सद्यः ।
प्रबोधयन्तीरुषसः ससन्तं द्विपाच्चतुष्पाच्चरथाय जीवम् ॥ ४.०५१.०५
क्व स्विदासां कतमा पुराणी यया विधाना विदधुरभूणाम् ।
शुभं यच्छुभ्रा उषसश्चरन्ति न वि ज्ञायन्ते सदृशीरजुर्याः ॥ ४.०५१.०६
ता घा ता भद्रा उषसः पुरासुरभिष्टिद्युम्ना ऋतजातसत्याः ।
यास्वीजानः शशमान उक्थैः स्तुवञ्छंसन्द्रविणं सद्य आप ॥ ४.०५१.०७
ता आ चरन्ति समना पुरस्तात्समानतः समना पप्रथानाः ।
ऋतस्य देवीः सदसो बुधाना गवां न सर्गा उषसो जरन्ते ॥ ४.०५१.०८
ता इन्वेव समना समानीरमीतवर्णा उषसश्चरन्ति ।
गूहन्तीरभ्वमसितं रुशद्भिः शुक्रास्तनूभिः शुचयो रुचानाः ॥ ४.०५१.०९
रयिं दिवो दुहितरो विभातीः प्रजावन्तं यच्छतास्मासु देवीः ।
स्योनादा वः प्रतिबुध्यमानाः सुवीर्यस्य पतयः स्याम ॥ ४.०५१.१०
तद्वो दिवो दुहितरो विभातीरुप ब्रुव उषसो यज्ञकेतुः ।
वयं स्याम यशसो जनेषु तद्दयौश्च धत्तां पृथिवी च देवी ॥ ४.०५१.११

प्रति ष्या सूनरी जनी व्युच्छन्ती परि स्वसुः ।
दिवो अदर्शि दुहिता ॥ ४.०५२.०१
अश्वेव चित्रारुषी माता गवामृतावरी ।
सखाभूदश्विनोरुषाः ॥ ४.०५२.०२
उत सखास्यश्विनोरुत माता गवामसि ।
उतोषो वस्व ईशिषे ॥ ४.०५२.०३
यावयद्द्वेषसं त्वा चिकित्वित्सूनृतावरि ।
प्रति स्तोमैरभुत्स्महि ॥ ४.०५२.०४
प्रति भद्रा अदक्षत गवां सर्गा न रश्मयः ।

ओषा अप्रा उरु ज्रयः ॥ ४.०५२.०५
आपप्रुषी विभावरि व्यावज्योतिषा तमः ।
उषो अनु स्वधामव ॥ ४.०५२.०६
आ द्यां तनोषि रश्मिभिरान्तरिक्षमुरु प्रियम् ।
उषः शुक्रेण शोचिषा ॥ ४.०५२.०७

तद्देवस्य सवितुर्वार्यं महद्वृणीमहे असुरस्य प्रचेतसः ।
छर्दिर्येन दाशुषे यच्छति त्मना तन्नो महौ उदयान्देवो अक्तुभिः ॥ ४.०५३.०१
दिवो धर्ता भुवनस्य प्रजापतिः पिशङ्गं द्रापिं प्रति मुञ्चते कविः ।
विचक्षणः प्रथयन्नापृणन्नुर्वजीजनत्सविता सुम्रमुक्थ्यम् ॥ ४.०५३.०२
आप्रा रजांसि दिव्यानि पार्थिवा श्लोकं देवः कृणुते स्वाय धर्मणे ।
प्र बाहू अस्त्राक्सविता सवीमनि निवेशयन्प्रसुवन्नक्तुभिर्जगत् ॥ ४.०५३.०३
अदाभ्यो भुवनानि प्रचाकशद्वृतानि देवः सविताभि रक्षते ।
प्रास्नाग्बाहू भुवनस्य प्रजाभ्यो धृतव्रतो महो अज्मस्य राजति ॥ ४.०५३.०४
त्रिरन्तरिक्षं सविता महित्वना त्री रजांसि परिभुस्त्रीणि रोचना ।
तिस्रो दिवः पृथिवीस्तिस्त्र इन्वति त्रिभिर्व्रतैरभि नो रक्षति त्मना ॥ ४.०५३.०५
बृहत्सुम्रः प्रसवीता निवेशनो जगतः स्थातुरुभयस्य यो वशी ।
स नो देवः सविता शर्म यच्छत्वस्मे क्षयाय त्रिवरूथमंहसः ॥ ४.०५३.०६
आगन्देव ऋतुभिर्वर्धतु क्षयं दधातु नः सविता सुप्रजामिषम् ।
स नः क्षपाभिरहभिश्च जिन्वतु प्रजावन्तं रयिमस्मे समिन्वतु ॥ ४.०५३.०७

अभूद्देवः सविता वन्द्यो नु न इदानीमह उपवाच्यो नृभिः ।
वि यो रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नो अत्र द्रविणं यथा दधत् ॥ ४.०५४.०१
देवेभ्यो हि प्रथमं यज्ञियेभ्योऽमृतत्वं सुवसि भागमुत्तमम् ।

आदिदामानं सवितर्व्यूण्षेऽनूचीना जीविता मानुषेभ्यः ॥ ४.०५४.०२
अचिती यच्चकृमा दैव्ये जने दीनैर्दक्षैः प्रभूती पूरुषत्वता ।
देवेषु च सवितर्मनुषेषु च त्वं नो अत्र सुवतादनागसः ॥ ४.०५४.०३
न प्रमिये सवितुर्दैव्यस्य तद्यथा विश्वं भुवनं धारयिष्यति ।
यत्पृथिव्या वरिमन्ना स्वङ्गुरिर्वर्ष्मन्दिवः सुवति सत्यमस्य तत् ॥ ४.०५४.०४
इन्द्रज्येष्ठान्बृहद्भ्यः पर्वतेभ्यः क्षयाँ एभ्यः सुवसि पस्त्यावतः ।
यथायथा पतयन्तो वियेमिर एवैव तस्थुः सवितः सवाय ते ॥ ४.०५४.०५
ये ते त्रिरहन्सवितः सवासो दिवेदिवे सौभगमासुवन्ति ।
इन्द्रो द्यावापृथिवी सिन्धुरद्विरादित्यैर्नो अदितिः शर्म यंसत् ॥ ४.०५४.०६

को वस्ताता वसवः को वरूता द्यावाभूमी अदिते त्रासीथां नः ।
सहीयसो वरुण मित्र मर्तात्को वोऽध्वरे वरिवो धाति देवाः ॥ ४.०५५.०१
प्र ये धामानि पूर्व्याण्यर्चान्वि यदुच्छान्वियोतारो अमूराः ।
विधातारो वि ते दधुरजस्रा ऋतधीतयो रुरुचन्त दस्माः ॥ ४.०५५.०२
प्र पस्त्यामदितिं सिन्धुमर्कैः स्वस्तिमीळे सख्याय देवीम् ।
उभे यथा नो अहनी निपात उषासानक्ता करतामदब्धे ॥ ४.०५५.०३
व्यर्यमा वरुणश्चेति पन्थामिषस्पतिः सुवितं गातुमग्निः ।
इन्द्राविष्णू नृवदु षु स्तवाना शर्म नो यन्तममवद्वरूथम् ॥ ४.०५५.०४
आ पर्वतस्य मरुतामवांसि देवस्य त्रातुरत्रि भगस्य ।
पात्यतिर्जन्यादंहसो नो मित्रो मित्रियादुत न उरुष्येत् ॥ ४.०५५.०५
नू रोदसी अहिना बुध्येन स्तुवीत देवी अप्येभिरिष्टैः ।
समुद्रं न संचरणे सनिष्यवो घर्मस्वरसो नद्यो अप व्रन् ॥ ४.०५५.०६
देवैर्नो देव्यदितिर्नि पातु देवस्ताता त्रायतामप्रयुच्छन् ।
नहि मित्रस्य वरुणस्य धासिमर्हामसि प्रमियं सान्वग्नेः ॥ ४.०५५.०७

अग्निरीशे वसव्यस्याग्निर्महः सौभगस्य।

तान्यस्मभ्यं रासते ॥ ४.०५५.०८

उषो मघोन्या वह सूनृते वार्या पुरु।

अस्मभ्यं वाजिनीवति ॥ ४.०५५.०९

तत्सु नः सविता भगो वरुणो मित्रो अर्यमा।

इन्द्रो नो राधसा गमत् ॥ ४.०५५.१०

मही द्यावापृथिवी इह ज्येष्ठे रुचा भवतां शुचयद्विरर्कैः।

यत्सीं वरिष्ठे बृहती विमिन्वन्नुवद्भोक्षा पप्रथानेभिरेवैः ॥ ४.०५६.०१

देवी देवेभिर्यजते यजत्रैरमिनती तस्थतुरुक्षमाणे।

ऋतावरी अद्रुहा देवपुत्रे यज्ञस्य नेत्री शुचयद्विरर्कैः ॥ ४.०५६.०२

स इत्स्वपा भुवनेष्वास य इमे द्यावापृथिवी जजान।

उर्वी गभीरे रजसी सुमेके अवंशे धीरः शच्या समैरत् ॥ ४.०५६.०३

नू रोदसी बृहद्विर्नो वरूथैः पत्नीवद्विरिषयन्ती सजोषाः।

उरूची विश्वे यजते नि पातं धिया स्याम रथ्यः सदासाः ॥ ४.०५६.०४

प्र वां महि द्यवी अभ्युपस्तुतिं भरामहे।

शुची उप प्रशस्तये ॥ ४.०५६.०५

पुनाने तन्वा मिथः स्वेन दक्षेण राजथः।

ऊह्याथे सनादृतम् ॥ ४.०५६.०६

मही मित्रस्य साधथस्तरन्ती पिप्रती ऋतम्।

परि यज्ञं नि षेदथुः ॥ ४.०५६.०७

क्षेत्रस्य पतिना वयं हितेनेव जयामसि।

गामश्वं पोषयित्वा स नो मृळातीदृशे ॥ ४.०५७.०१

क्षेत्रस्य पते मधुमन्तमूर्मि धेनुरिव पयो अस्मासु धुक्ष्व।
 मधुश्रुतं घृतमिव सुपूतमृतस्य नः पतयो मृळयन्तु ॥ ४.०५७.०२
 मधुमतीरोषधीर्द्याव आपो मधुमन्नो भवत्वन्तरिक्षम्।
 क्षेत्रस्य पतिर्मधुमान्नो अस्त्वरिष्यन्तो अन्वेनं चरेम ॥ ४.०५७.०३
 शुनं वाहाः शुनं नरः शुनं कृषतु लाङ्गलम्।
 शुनं वरत्रा बध्यन्तां शुनमष्ट्रामुदिङ्गय ॥ ४.०५७.०४
 शुनासीराविमां वाचं जुषेथां यद्विवि चक्रथुः पयः।
 तेनेमामुप सिञ्चतम् ॥ ४.०५७.०५
 अर्वाची सुभगे भव सीते वन्दामहे त्वा।
 यथा नः सुभगाससि यथा नः सुफलाससि ॥ ४.०५७.०६
 इन्द्रः सीतां नि गृह्णातु तां पूषानु यच्छतु।
 सा नः पयस्वती दुहामुत्तरामुत्तरां समाम् ॥ ४.०५७.०७
 शुनं नः फाला वि कृषन्तु भूमिं शुनं कीनाशा अभि यन्तु वाहैः।
 शुनं पर्जन्यो मधुना पयोभिः शुनासीरा शुनमस्मासु धत्तम् ॥ ४.०५७.०८

समुद्रादूर्मिर्मधुमाँ उदारदुपांशुना सममृतत्वमानट्।
 घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्य नाभिः ॥ ४.०५८.०१
 वयं नाम प्र ब्रवामा घृतस्यास्मिन्यज्ञे धारयामा नमोभिः।
 उप ब्रह्मा शृणवच्छस्यमानं चतुःशृङ्गोऽवमीद्वौर एतत् ॥ ४.०५८.०२
 चत्वारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादा द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य।
 त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति महो देवो मर्त्याँ आ विवेश ॥ ४.०५८.०३
 त्रिधा हितं पणिभिर्गुह्यमानं गवि देवासो घृतमन्वविन्दन्।
 इन्द्र एकं सूर्य एकं जजान वेनादेकं स्वधया निष्टतक्षुः ॥ ४.०५८.०४
 एता अर्षन्ति हृद्यात्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणा नावचक्षे।

घृतस्य धारा अभि चाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्य आसाम् ॥ ४.०५८.०५
सम्यक्स्रवन्ति सरितो न धेना अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ।
एते अर्षन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगा इव क्षिपणोरीषमाणाः ॥ ४.०५८.०६
सिन्धोरिव प्राध्वने शूघनासो वातप्रमियः पतयन्ति यद्वाः ।
घृतस्य धारा अरुषो न वाजी काष्ठा भिन्दन्नूर्मिभिः पिन्वमानः ॥ ४.०५८.०७
अभि प्रवन्त समनेव योषाः कल्याण्यः स्मयमानासो अग्निम् ।
घृतस्य धाराः समिधो नसन्त ता जुषाणो हर्यति जातवेदाः ॥ ४.०५८.०८
कन्या इव वहतुमेतवा उ अञ्ज्यञ्जाना अभि चाकशीमि ।
यत्र सोमः सूयते यत्र यज्ञो घृतस्य धारा अभि तत्पवन्ते ॥ ४.०५८.०९
अभ्यर्षत सुष्टुतिं गव्यमाजिमस्मासु भद्रा द्रविणानि धत्त ।
इमं यज्ञं नयत देवता नो घृतस्य धारा मधुमत्पवन्ते ॥ ४.०५८.१०
धामन्ते विश्वं भुवनमधि श्रितमन्तः समुद्रे हृद्यन्तरायुषि ।
अपामनीके समिथे य आभृतस्तमश्याम मधुमन्तं त ऊर्मिम् ॥ ४.०५८.११